Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН · № 125 (7515). ◆ 1 июль, 1981 йил ◆ ЧОРШАНБА · Баҳоси 2 тийин

ОЛИМЛАР МЕҲНАТИ ЮКСАК БАҲОЛАНДИ

Юз минглаб гектар пахтазор ва бошқа қишлоқ хўжалик экинзорлари химиявий дориворлар ишлатилмай, Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институтининг олимлари ишлаб чиққан биология методи ёрдамида қишлоқ хўжалик заркунандаларидан, касалликлардан ва бегона ўтлардан омон сақлаб қолинмоқда. Бу ерда вужудга келтирилган ҳамда ташкилий-хўжалик, агротехника, профилактика тадбирларини ўз ичига олувчи усулларнинг интеграл системаси Ўзбекистон ва бошқа пахтакор республикалар далаларини муҳофаза қилиш ва уларнинг ҳосилдорлигини ошириш ишига муваффақиятли равишда хизмат қилмоқда. Институт тармоқ илмий-тадқиқот муассасаларида, олий ўқув юртларида ва зоналардаги тажриба станцияларида ўсимликларни ҳимоя қилиш соҳасидаги илмий ишга методик раҳбарлик қилмоқда, Ўрта Осиё республикаларида ва Жанубий Қозоғистонда илмий-тадқиқотларни мувофиқлаштириб олиб бормоқда ва тадқиқот натижаларини умумлаштирмоқда.

Илм-фанни ривожлантиришдаги хизматлари ва фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этганлиги учун Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институти Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. 30 июнь куни бу ерда коллективга Ватаннинг шу юксак мукофотини топширишга бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишни Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов очди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовга сўз берилади.

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ нутқи

Ҳурматли ўртоқлар! Биз Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институти коллективининг ҳаётидаги муҳим воқеани тантанали нишонлаш учун тўпландик. Илм-фанни ривожлантиришдаги ва фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишдаги хизматлари учун ва асос солинган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан институт Ватаннинг юксак мукофоти Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан институт илмий ходимларини, аспирантларини, ишчи ва хизматчиларини, бутун коллективини шу муносиб мукофот билан астойдил ва самимий табриклашга ҳамда келгусидаги илмий ишларда муваффақиятлар тилашга, ўсимликларни касалликлардан ва зараркунандалардан ҳимоя қилишда, атроф-муҳитни муҳофаза этиш соҳасида янгидан-янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсизлар.

Азиз дўстлар, бугун республикамиз қишлоқ хўжалиги ходимларининг кўп минг кишилик отряди сизларнинг қувончингизни баҳам кўрадилар. Улар қийин иқлим шароитларида пахта ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлаш юзасидан белгиланган планларни, олинган социалистик мажбуриятларини тўла ва ошириб бажариш учун қаҳрамонона курашмоқдалар.

Республикада ўсимликларни ҳимоя қилиш соҳасидаги барча муассасалар каби институтнинг қарор топиб, ривожланиш тарихи ҳам 1911 йилда Тошкентда ташкил этилган Туркистон энтомология станциясидан бошланади. Ўша пайтда станция составида атиги уч илмий ходим бор эди. Ҳозир ўсимликларни ҳимоя қилиш институти, аслида, Ўрта Осиё регионидагина эмас, мамлакатда ҳам пахтани ва алмашлаб экиладиган экинларни зараркунандалардан, касалликлардан ва бегона ўтлардан ҳимоя қилиш проблемалари билан шуғулланувчи бош ва йирик илмий-тадқиқот муассасасидир.

Бу ерда 315 нафар илмий ходим, шу жумладан олтмиш нафар фан доктори ва кандидати, 24 нафар аспирант ишлаб турибди. Институтнинг катта экспериментал базаси, лаборатория бинолари ва иншоотларининг замонавий машина-ускуналар билан таъминланган комплекси бор. Ўзбекистонда ва бошқа пахтакор республикаларда пахтачиликнинг ривожи институтнинг муваффақиятли фаолияти билан узвий равишда боғланган. Бу ерда ишлаб чиқилган самарали профилактика тадбирларининг қўлланилиши ғўза ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини оширишга ёрдам берди.

Институт коллективи пахтанинг энг хавфли касаллиги — вилтни тугатиш устида ҳам тинимсиз меҳнат қилмоқда. Институтнинг бегона ўтларни тугатиш борасидаги тавсияларидан кенг миқёсда фойдаланилмоқда. Пахтачилик учун энг самарали гербицидлар ўрганилди ҳамда уларни ишлатиш технологияси ишлаб чиқилди. Ғўза қурти ва кузги тунлам, ўргимчаккана, шира сингари зараркунандаларга қарши курашишнинг туб тадбирлари белгиланди, уларнинг пайдо бўлиш ва кўпайишини олдиндан аниқлаш методлари ишлаб чиқилди. Институтнинг ҳимоя тадбирларини планлаштириш ва ташкил этиш соҳасидаги тавсиялари республика қишлоқ хўжалигида қўлланма бўлиб қолди. Ғамлаб қўйилган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг зараркунандалари ва касалликлари ўрганилиб, уларга қарши барвақт курашиш тадбирлари тавсия этилди.

Институт «ОВХ-14» ва «ОВХ-28» маркали замонавий серунум машиналар яратиш учун асос бўлган чанглатгич-пуркагич машиналарнинг принципларини ва технология схемасини ишлаб чиқди.

Институт коллективи ўсимликларни зараркунандалардан ва касалликлардан ҳимоя қилишнинг биология ва интеграция методларини ишлаб чиқиб, пахтачиликка жорий этиш соҳасида кўп иш қилди. Микробиология дориворлари — дендробацилин, энтобактерин, битоксибацилин, шунингдек энтомофаглар (ўсимликларни чанглатувчи хашаротлар) — трихограмма, габробракон кенг миқёсда қўлланилмоқда. Триходерма ғўза касалликларига қарши курашда муваффақиятли ишлатилмоқда. Бултур республикада ўсимликларни биологик усулда ҳимоя қилиш ҳажми 1,4 миллион гектарга етди ёки кейинги беш йил ичида 6,4 баравар кўпайди. Институт коллективининг бевосита иштироки билан республикада ўсимликларни чанглатувчи ҳашаротларни кўпайтириш билан шуғулланувчи 270 та биолаборатория ташкил этилди ва муваффақиятли ишлаб турибди. Буларнинг ҳаммаси институтнинг биология фабрикасида тайёрланган сифатли урғочи ҳашаротлар билан таъминланмоқда. Беш йиллик мобайнида трихограмма ишлаб чиқарувчи 500 тадан кўпроқ механизациялашган линия тайёрлаш белгиланди.

Зараркунандаларга қарши биологик усулда кураш иш ҳажми тез ортиши билан айни бир вақтда заҳарли дориворларни қўлланиш қисқариши атроф муҳитнинг ва сув манбаларининг ифлосланишини камайтиришга ёрдам беради, ҳимоя тадбирларининг техникавий-иқтисодий самарадорлигини анча оширади. Ўнинчи беш йиллик мобайнида институтнинг илмий лойиҳаларини ишлаб чиқаришга жорий этиш йўли билан 109 миллион сўмлик ёки тўққизинчи беш йилликка нисбатан 1,5 баравар кўп иқтисодий самара олинди. Тадқиқот учун сарфланган ҳар сўм эвазига 29 сўм наф кўрилди. Бу — жуда яхши кўрсаткичлардир, ўртоқлар.

Пахтачилик комплекси ўсимликларини ҳимоя қилиш юзасидан 380 босма лист ҳажмида илмий асарлар, монографиялар, йўл-йўриқлар ва маълумотномалар эълон қилинди. Институтда 8 нафар фан доктори ва 70 нафар фан кандидати тайёрланди. Унинг мутахассислари дунёнинг бир қанча мамлакатларида ўсимликларни ҳимоя қилиш ишларини ташкил этишда ёрдам бермоқдалар.

Институтнинг фаолияти кўп қирралидир. Коллективнинг шарафли ишларидан яна бири шуки, у тайёрлаб берган лойиҳалар масалага комплекс ёндашилиши, ишлаб чиқаришга тез жорий этилиши билан ажралиб туради. Бу эса жуда муҳимдир.

Илм-фанни ривожлантиришга, ўсимликларни ҳимоя қилиш тадбирлари системасини ишлаб чиқишга ва уларни ишлаб чиқаришга жорий этишга, кадрлар тайёрлашга, институтнинг ҳозирги қиёфасини шакллантириш ва камол топтиришга турли йилларда таниқли олимлар — профессорлардан Василий Ильич Плотников, Николай Георгиевич Запрометов, Владимир Владимирович Яхонтов, Кошиф Исҳокович Мирпўлатов, Федор Михайлович Успенский, Наима Абдуллаевна Мирпўлатова, Раҳим Олимжонович Олимжонов, Сара Аркадьевна Журавская, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном Федор Алексеевич Степанов, институтнинг ҳозирги директори, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги Фанлари академиясининг мухбир аъзоси Султон Нурматович Алимуҳамедов ҳамда институтнинг бошқа кўпгина олимлари ва мутахассислари катта ҳисса қўшдилар.

Азиз ўртоқлар! Мен КПСС Марказий Комитети билан СССР Олий Совети Президиумининг фахрий топшириғини зўр мамнуният билан бажариб, Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институтига Ватаннинг муносиб мукофоти — Меҳнат Қизил Байроқ орденини топшираман.

СССР Олий Совети Президиумининг фармонини ўқиб эшиттиришга ижозат бергайсизлар.

Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институтининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги фармон ўқиб эшиттирилади.

Мажлис аҳлининг гулдурос қарсаклари остида Ш. Р. Рашидов юксак мукофотни институт байроғига тақиб қўяди.

Ўрта Осиё илмий-тадқиқот институтининг коллективи Ватаннинг юксак мукофотига жавобан ўзининг меҳнатдаги муваффақиятларини кўпайтиради, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди ўртага қўйган вазифаларни шараф билан уддалайди, деб катъий ишонч билдиришга руҳсат этгайсизлар, деди ўртоқ Рашидов.

КПСС XXVI съезди қарорларидан руҳланган барча совет кишилари қатори Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили вазифаларини дадил ҳал қилмоқдалар. Саноатда, капитал қурилишда ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ярим йиллик программа муваффақиятли бажарилди. Ҳамма жойда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши соҳасидаги юксак социалистик мажбуриятларни бажариш учун қизғин кураш бошланиб кетди. Республика пиллачилари рекорд ҳосил етиштириб, мамлакатни қувонтирдилар. Биринчи бор давлатга сал кам ... минг тонна, яъни планда белгиланганидан 4,5 минг тонна кўп пилла сотилди. ...дли дон экинларидан жуда яхши ҳосил етиштирилди. Ғалла ўрими қизғин тус олди. Жами ғалланинг 65 проценти ҳозиргача ўриб олинди ва 700 минг тоннага яқин дон янчилди. Ғаллакорлар бу йил 1 миллион тоннадан кўпроқ дон ҳосили олишга азму қарор бергандар. Шоликорлар ва маккажўхорикорлар рекорд ҳосил олиш учун зўр ғайрат билан курашмоқдалар. Боғбонлар ва сабзавоткорлар бу йил камида олти миллион тонна сабзавот, картошка, мева, полиз маҳсулотлари ва узум етиштиришга қарор берганлар. Ҳозиргача бу маҳсулотлардан ярим миллион тоннадан кўпроқ тайёрланди. Ўзбекистон чорвадорлари ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 10 процент кўп гўшт, 8 процент кўп сут, 10 процент кўп тухум етиштирдилар. Жун қирқиб олиш, давлатга қоракўл тери сотиш йиллик планини муваффақиятли бажарилмоқда. Ем-хашак тайёрлаш юксак суръатлар билан давом этмоқда.

Бу йил қишлоқ хўжалигидаги ишлар бениҳоя қийин шароитларда ўтмоқда. Баҳор ҳаддан ташқари мураккаб ва инжиқ келди. Айрим районларда бир неча кун ичида йиллик норма миқдорда ёмғир ёғди, Баъзи жойларда ёмғир қорга айланди. Қиров тушиши,

(Давоми 2-бетда).

Л. И. БРЕЖНЕВ В. БРАНДТНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев 30 июнь куни Кремлда Германия Социал-демократик партиясининг раиси, Социалистик интернационалнинг Раиси В. Брандтни қабул қилди. Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, шунингдек ГСДП томонидан — партия раисининг ўринбосари Г.-Ю. Вишневский қатнашдилар.

Учрашув давомида халқаро вазият ёмонлашганлигидан, ҳусусан қуролланиш пойгаси авж олиб, ҳарбий можароларнинг турли манбалари мавжудлигидан ва бу билан боғланган уруш хавфи кучайганлигидан жиддий ташвиш туғилганлиги изҳор қилинди.

Ҳозирги вазиятда кескинликни юмшатиш сиёсатини давом эттириш учун, бу сиёсатни ҳарбий соҳага ёйиш учун, тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун мумкин бўлган ҳамма чораларни кўриш зарур, деб ишонч билдирилди.

Ижобий натижаларга эришишдан чинакам манфаатдорликка ва томонларнинг тенглик ҳамда бир хил даражадаги хавфсизликка мос бўлиб тушадиган ўз ҳиссасини қўшишга тайёр эканлигига асосланган жиддий музокаралар халқаро низоли проблемаларни ҳал этишнинг бирдан-бир ва мустаҳкам йўли эканлиги тўғрисида муштарак фикр изҳор қилинди.

Л. И. Брежнев билан В. Брандт Европада ўртача олисликка учириладиган ядро қуролига тааллуқли масалалар юзасидан тегишли позицияларини баён қилдилар. Бу проблема юқорида айтиб ўтилган принципга қаттиқ риоя қилиш асосида ҳал этилиши мумкин ва лозим.

Учрашув қатнашчилари стратегик қурол-яроғларни чеклаш жараёнини давом эттириш, Мадриддаги учрашувни муваффақиятли тугаллаш зарур эканлигини айтдилар. Ҳеч ким ҳарбий устунликка эга бўлишга ҳаракат қилмаслиги керак эканлиги, ҳамма ҳарбий муҳолифлик даражасини камайтиришга ёрдам бериши лозим эканлиги яна таъкидлаб ўтилди.

Л. И. Брежнев НАТО милитаристик доираларининг қуролланиш пойгасини мислсиз кенгайтиришни тиқиштиришга интилаётганлиги уларни ҳарбий устунликка эриштирмайди, айни вақтда шусиз ҳам мураккаб халқаро вазиятни чуқурлаштиради, деди. У КПССнинг XXVI съезди халқаро вазиятни соғломлаштириш ва тинчликни мустаҳкамлашнинг кенг программасини илгари сурганлигини таъкидлади. Л. И. Брежнев СССР Олий Советининг яқинда жаҳон парламентлари ва халқларига йўллаган Мурожаатномасига ҳам эътиборни жалб этди ва Совет Иттифоқининг Шимолий Европани ядродан ҳоли зонага айлантириш тўғрисидаги масалада тутган йўлини баён қилиб берди. Айни вақтда Совет Иттифоқи бошқа давлатларнинг ҳар қандай конструктив ғояларига эътибор билан қарашга тайёр эканлиги изҳор қилинди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқи Москвада 1970 йилда тузилган Шартнома ва икки томонлама бошқа асосий ҳужжатлар негизида СССР билан ГФР ўртасида узоқ муддатли ва ҳар томонлама ҳамкорликни мустаҳкамлашни ёқлаб чиқаётганлигини уқтириб ўтди.

Германия Социал-демократик партияси, деди В. Брандт, Германия Федератив Республикасининг кескинликни юмшатишга, барча давлатлар ўртасида, шу жумладан СССР билан АҚШ ўртасида ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга актив ёрдам бериши кераклигини ёқлаб чиқмоқда. В. Брандт Л. И. Брежневнинг ГФРга қиладиган визити ва унинг Федерал канцлер Г. Шмидт билан олиб борадиган музокаралари Европада ва бутун дунёда ижобий жараёнларни ривожлантиришга ёрдам беради, деган фикрни изҳор қилди.

Л. И. Брежнев ва В. Брандт КПСС билан ГСДП вакиллари ўртасидаги мулоқот ва фикрлашув Совет — Ғарбий Германия муносабатлари учун ҳам, тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш учун ҳам муҳим аҳамиятга молик, деган фикрга келдилар.

Суҳбат дўстона, конструктив вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ПАРТИЯНИНГ СОДИҚ ЁРДАМЧИЛАРИ

СССР ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ VII СЪЕЗДИ ОЧИЛДИ

Кўп миллатли совет адабиёти арбоблари халқ манфаатларини кўзлаб яшашни, ҳаёт ҳақиқатини қарор топтиришни, коммунистик қурилишнинг актив қатнашчилари бўлишни ўзларининг юксак бурчи ва вазифаси деб биладилар. КПСС XXVI съездида ижодкор зиёлиларнинг фаолиятига берилган юксак баҳодан руҳланган совет ёзувчилари янги инсонни камол топтиришга, уни маънавий эътиқодли, аҳлоқий маданиятли қилиб тарбиялашга кўпроқ ҳисса қўшишга азму қарор берганлар.

Замон ва халқ олдида санъаткорнинг масъулияти — 30 июнь куни Москвада, катта Кремль Саройида очилган СССР ёзувчилари VII съезди делегатларининг диққат марказида турибди.

Съезд делегатлари — таниқли совет адиблари билан бир қаторда меҳнат коллективларининг вакиллари, беш йиллик илғорлари, маданият арбоблари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимлари ҳам мажлислар залига тўпланишди. Анжуман ишида қардош социалистик мамлакатлар ёзувчилар союзларининг делегациялари, Европа, Осиё, Африка ва Американинг кўпгина мамлакатларидан келган ёзувчилар ҳам иштирок қилмоқдалар.

Делегатлар ва меҳмонлар М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, М. В. Зимянин, К. В. Русаков ўртоқларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Делегатлар ва меҳмонлар ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

СССР ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Г. М. Марков «Совет адабиёти коммунизм учун курашда ва КПСС XXVI съезди қарорлари асосида унинг вазифалари» деган мавзуда правление номидан ҳисобот доклади қилди.

(ТАСС).

МАДАНИЙ МЕРОСНИ САҚЛАШ УМУМХАЛҚ ИШИ

Ҳозир республика аҳолисидан беш миллиондан кўпроқ киши Ўзбекистон тарихи ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамиятининг аъзоларидир. 6750 корхона, муассаса, колхоз, совхоз, ўқув юрти шу оммавий ташкилотнинг коллектив аъзолари жумласига киради. Ташкилотнинг асосий мазмуни тарихий ва маданий меросни сақлаш тўғрисида қонунлар бажарилишида, улардан совет кишиларини маънавий бойитиш, аҳлоқий ва эстетик тарбиялаш учун фойдаланишда давлат органларига ҳар томонлама кумаклашишдан иборат.

Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамиятининг 30 июнь куни Тошкентда бўлиб ўтган IV съездида шу соҳадаги ишлар батафсил таҳлил этилди. Жамиятнинг беш йиллик фаолияти якунлари ҳамда КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорлари асосидаги вазифалар кўриб чиқилди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан фахрий президиумга сайланади.

Жамият республика правлениеси президиумининг раиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. Б. Усмонхўжаев доклад қилди.

Докладчи ва сўзга чиққан делегатлар КПСС XXVI съезди қарорларида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг съездда КПСС Марказий Комитети номидан қилган Ҳисобот докладида қуйидагилар аниқ-равшан кўрсатиб берилганини уқтириб ўтдилар: партия халқ фаровонлигини ҳар томонлама ошириш йўлини давом эттириб ва ривожлантириб, ҳар тарафлама баркамол совет кишисини вояга етказиш, одамларни шонли тарихий ғалабалар, халқ яратган маданият обидалари асосида маънавий жиҳатдан тарбиялаш масалаларига жуда катта аҳамият бермоқда. Шу жиҳатдан тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамияти зиммасига масъулиятли вазифалар юклатилган.

Аввалги съезддан кейин ўтган беш йил давомида жамиятнинг республика правлениеси, унинг маҳаллий бўлимлари Ўзбекистон ССРнинг «Тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш ҳамда улардан фойдаланиш тўғрисида»ги қонунини амалга ошириш юзасидан партия ўртага қўйган вазифаларни бажариш йўлида катта иш қилдилар.

Шу билан бирга съезд делегатлари ҳали жамият фаолиятида мавжуд бўлган камчиликларга ҳам эътиборни қаратдилар. Жамиятнинг ҳамма маҳаллий бўлимлари ҳам лозим даражада активлик билан ишлаётганлари йўқ. Республика территориясида қаровсиз ва ташландиқ ёдгорликлар учраб туради, маданий меросни пропаганда қилишнинг форма ва методлари бой хазинасидан тўла-тўкис фойдаланилмаяпти. Съездда қабул қилинган қарорда шу нуқсонларни тузатишнинг, Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш ҳамда улардан фойдаланиш соҳасидаги бутун кўп қиррали фаолиятнинг сифатини ва самарадорлигини янада оширишнинг конкрет йўллари кўрсатилди.

Съезд жамиятнинг молиявий-хўжалик фаолияти якунлари тўғрисидаги ҳисоботни ҳам тинглади.

Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамиятининг раҳбар органлари сайланди. И. Б. Усмонхўжаев яна жамият республика правлениеси президиумининг раиси қилиб сайланди.

Съезд ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Х. Абдуллаева иштирок этди.

Съезд ишида қардош республикалар тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамиятларининг делегациялари иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

Азиз шаҳрим — Тошкентим

ТОШКЕНТ

ТОШКЕНТ — Совет Ўзбекистонининг пойтахти ва областимиз маркази бўлиб, мамлакатимизнинг энг йирик шаҳарларидан биридир. У Шарқнинг чинакам машъали. Бу ерда юздан ортиқ миллат ва элат фарзандлари қўлни-қўлга бериб, аҳил ва тотув яшамоқдалар, тинч меҳнат билан шуғулланмоқдалар.

ТОШКЕНТ ИККИ МИНГ ЙИЛЛИК ТАРИХГА ЭГА. УНИНГ ШОНЛИ ЮБИЛЕЙИНИ 1983 ЙИЛ КУЗИДА УТКАЗИШГА ҚАРОР ҚИЛИНДИ. Бу катта тўйга шаҳарнинг барча районлари, маҳалла ва кварталларида, ташкилот ва муассасаларида қизғин тайёргарлик бошлаб юборилди.

Гарчи Тошкент эрамиздан аввал бунёд этилган бўлса-да, унинг ҳақиқий тараққиёти, гуллаб-яшнаши Совет ҳокимияти йилларига тўғри келди. Айниқса, 1966 йилги табиий офатдан сўнг шаҳар қайта таваллуд топиб, қиёфаси тубдан ўзгариб, кенгайиб кетди. Дўстлик ва қардошлик, тинчлик ва жасорат шаҳри сифатида жаҳоншумул обрў-эътибор қозонди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг, шахсан ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг доимий ёрдами ва ғамхўрлигидан баҳраманд бўлаётган Тошкент бугунги кунда юксак маданият ва коммунистик меҳнат шаҳрига айланиб бораётир.

Кўҳна ва ҳамиша навқирон шаҳримизнинг икки минг йиллиги олдидан «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИ махсус саҳифа, подборка, мақолалар эълон қилиб боради. Бу материалларни тайёрлашга кенг газетхонлар оммасини — муаррих олимлар, археологлар, ёзувчилар, журналистлар, муҳандислар, қурувчи архитекторлар, маданият арбоблари, пойтахтимизнинг кўп сонли меҳмонларини таклиф этамиз. Шаҳримизнинг ўтмишига оид қизиқарли топилма ва ҳужжатлар, бугуни, келажаги ҳақидаги хотира ва эсдаликлар, таассуротлар, таклиф ва мулоҳазаларни ёритиб бориш ниятидамиз.

Бугунги газетамизнинг учинчи саҳифасида Тошкентнинг шонли юбилейи олдидан дастлабки материалларни эълон қилаётирмиз.

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети 1981 йилда пилла тайёрлаш халқ хўжалик планини бажаришда, ҳар қути қуртнинг ҳосилдорлигини ошириш ва нав составини яхшилашда энг юксак кўрсаткичларга эришиш учун областлар ва районлар ўртасида ўтказилган социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқдилар.

Қуйидагилар 1981 йилда пиллачилик соҳасидаги социалистик мусобақанинг ғолиблари деб топилдилар ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари ва дипломлари билан мукофотландилар:

Қорақалпоғистон АССР, Андижон области.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан дипломи Самарқанд областида қолдирилди.

Бухоро, Жиззах, Қашқадарё, Наманган, Сурхондарё, Сирдарё, Тошкент, Фарғона ва Хоразм областларининг пиллакорлари яхши ишлаганлиги қайд этиб ўтилди.

Қуйидаги районлар 1981 йилда пиллачилик соҳасидаги социалистик мусобақанинг ғолиблари деб топилдилар ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари ва дипломлари билан мукофотландилар:

Қорақалпоғистон АССРнинг **Беруний райони;**

Андижон областининг **Избоскан райони;**

Жиззах областининг **Жиззах райони;**

Сирдарё областининг **Боёвут райони;**

Тошкент областининг **Бекобод райони;**

Хоразм областининг **Урганч райони.**

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари ва дипломлари қуйидаги районларда қолдирилди:

Бухоро областининг **Бухоро райони;**

Қашқадарё областининг **Шаҳрисабз райони;**

Наманган областининг **Янгиқўрғон райони;**

Самарқанд областининг **Пахтачи райони;**

Сурхондарё областининг **Қумқўрғон райони;**

Фарғона областининг **Киров райони.**

* * *

ОБЛАСТЬ партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети бошоқли дон ҳосилини йиғиштириб олиш ва давлатга топшириш бўйича районлар, совхозлар, колхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг шу йил 26 июнгача бўлган якунини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилади:

Оҳангарон районига (район партия комитетининг секретари К. И. Икромов, район ижроия комитетининг раиси А. Қ. Қосимов, қишлоқ хўжалиги ходимлари касаба союзи район комитетининг раиси М. Д. Давронов, район комсомол комитетининг секретари М. Бобохўжаев, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи Т. Соҳибов ўртоқлар). Бу районда давлатга бошоқли дон топшириш йиллик топшириғи 39 процент, шу жумладан беш кунликда 28,8 процент бажарилган.

Байроқ Бекобод районидан олиб берилади.

Калинин районидаги Охунбобоев номли совхозга (директори А. Бакиров, партия комитетининг секретари А. Самариддинов, ишчилар комитетининг раиси Г. Ражабов, комсомол ташкилотининг секретари Б. Тоғаев ўртоқлар). Бу совхоз ғаллакорлари давлатга топшириқдаги 20 тонна ўрнига 405 тонна бошоқли дон топширдилар.

Байроқ Оҳангарон районидаги «Ғаллақудуқ» совхоз-саноат комплексидан олиб берилади.

Оққўрғон районидаги «Коммунизм» колхозига (раиси М. Тўрахўжаев, партия ташкилотининг секретари Х. Назаров, касаба союз ташкилотининг раиси С. Норматов, комсомол ташкилотининг секретари С. Ширинов ўртоқлар). Бу колхозда давлатга дон сотиш йиллик топшириғи 127,1 процент, шу жумладан беш кунликда 24,7 процент бажарилган.

Байроқ Оққўрғон районидаги «Партия XXII съезди» колхозидан олиб берилади.

Область план бўлимига Оҳангарон районига, Калинин районидаги Охунбобоев номли совхозга, Оққўрғон районидаги «Коммунизм» колхозига биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

ОЛИМЛАР МЕҲНАТИ ЮКСАК БАҲОЛАНДИ

(Боши биринчи бетда).

сел келиши, дўл уриши, шамол ва бўронлар халқ хўжалигига катта зарар етказди. Боғ ва токзорлар шикастланди, пахтазорларнинг, сабзавот ва полиз маҳсулотлари экилган ерларнинг учдан бир қисми зарарланди. Қорақалпоғистон АССРда, Сурхондарё, Фарғона, Хоразм областларида экинларнинг ярмидан кўпроғи, Бухоро областида эса ҳаммаси қайтадан экилди. Бир қанча жойларда чигит бир неча бор қайта экилди.

Салқин ҳавонинг чўзилиб кетиши натижасида экинларнинг зараркунандалари ва касалликлари ёппасига кўпайиб кетди. Ана шундай мураккаб вазиятда пахтакорлар, барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари букилмас матонат ва қаҳрамонлик кўрсатдилар. Улар мўл ҳосил олиш учун, қабул қилинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун, эзгу марраға етиш— 5 миллион 900 минг тонна пахта олиш тўғрисида берилган ваъда бажарилиши учун ҳамма ишни қилмоқдалар.

Бизнинг вазифамиз ғўза ривожидаги қолоқликни аввало ҳар бир даладаги ўсимликларни, ҳар туп ғўзани зўр бериб парвариш қилиш ҳисобига тугатишдан иборат. Бу курашда ўсимликларни ҳимоя қилиш соҳасининг ходимлари катта роль ўйнайдилар. Улар ўсимликларни зараркунандалардан ва касалликлардан пишиқ-пухта ҳимоя қилишлари керак. Шу билан бирга биз кўнгилдагидек натижага нималар ҳисобига эришишимиз ҳам жуда муҳим эканини таъкидлаб ўтмоқ керак.

Қишлоқ хўжалик экинларининг зараркунандаларига ва касалликларига қарши кураш системасини такомиллаштириш ҳозирги вақтда давлатнинг энг муҳим вазифаси, деб ҳисобланмоқда, далалар ҳосилдорлигининг ошишигина эмас, шу билан бирга атроф муҳитнинг — ҳаво, сув, ўсимликларнинг ҳолати ҳам шу вазифанинг ҳал этилишига боғлиқ бўлади. Бу ишни тўғри ташкил этиш атрофимизни қуршаб турган муҳитни ифлосланишдан ҳимоя қилиш билан бирга, энг азиз нарса — совет кишиларининг сиҳат-саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилиш имконини ҳам беради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика ҳукумати бу масалага доимо эътибор бериб келмоқдалар. Кейинги йилларда ДДТ сингари заҳарли пестицидлардан фойдаланиш кескин қисқартирилди. Кучли таъсир қилувчи химикатлар кўп жиҳатдан таркибида заҳарли моддалари оз бўлган химикатлар билан алмаштирилди. Деярли зарарсиз олтингугурт аралашган дориворлардан кенг фойдаланилмоқда. Ҳамма жойда ўргимчаккана ва ширага қарши кураш учун оҳак-олтингугурт қоришмаси тайёрланмоқда.

Заҳарли химикатлар сарфини қисқартириш, демак атроф муҳитни соғломлаштириш учун ҳам текшириб —ўрганиш тадбирларига кўп эътибор берила бошланди. Энди пахтазорлар ва бошқа қишлоқ хўжалик экинзорлари ёппасига эмас, балки, қоида тариқасида, чекланган жойларда—зараркунанда босган ёки касаллик тарқалган жойларнинг ўзида, ерда ишлатиладиган механизмлар воситаси билан дориланмоқда. Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг мана шундай табақалаштирилган методи бундан буён ҳам сабот билан жорий этилиши керак. Ҳозир заҳарли химикатлар билан дориланаётган экинзорларнинг 63 проценти ерда ишлатиладиган аппаратлар ҳиссасига тўғри келмоқда. Наманган областидаги ҳамма экинзорлар фақат мана шу усулда дориланмоқда, Хоразм ва Бухоро областларида бу кўрсаткич 70—77 процентга етди.

Экинзорларни дорилашда вертолётлар яхши самара бермоқда. Улардан фойдаланилганда атроф муҳит камроқ ифлосланади, дорилаш сифати ортади.

Биз қимматбаҳо заҳарли химикатлар, айниқса таркибида заҳарли моддалар кўп бўлган дориворлар сарфлашни кескин қисқартириш чораларини доимо амалга оширишимиз ва ҳамма жойда ғўзани ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини ҳимоя қилишнинг комплекс (интеграл) системасини қўллашимиз керак, биология методлари бу системанинг таркибий қисми бўлиб қолиши лозим. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу усулни кенг жорий этишнинг муҳимлигини неча марталаб таъкидлаган эди.

Ўтган йили 280 минг гектардан кўпроқ ерда пахта ҳосили умуман заҳарли химикатлар ишлатилмай етиштирилди. Коммунистик районидаги «Политотдел», Норин районидаги Карл Маркс номли, Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозлари, Задарё районидаги «Наманган» совхози, Ғалаба районидаги Киров номли ўқув хўжалиги, Тошлоқ районидаги «Фарғона» колхози химиявий дориворлар ишлатишдан бутунлай воз кечдилар.

Шеробод, Гагарин, Пахтаобод, Свердлов, Шовот районлари ва бошқа бир қанча районларнинг хўжаликларида биология методи планли равишда жорий этилмоқда.

Бироқ, биология усулининг афзалликлари очиқравшан бўлишига қарамай, бир қанча область ва районларда бу усул суст оммалашмоқда. Агар Наманган, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида пахтазорларнинг ярмига яқини биология усулида дориланаётган бўлса, Қорақалпоғистон АССРда, Фарғона, Хоразм ва Самарқанд областларида бу кўрсаткич 12—15 процентдан ошмаяпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика Министрлар Совети одамларнинг сиҳат-саломатлигини, табиатни муҳофаза қилиш, атроф муҳитни яхшилаш катта давлат ва халқ хўжалик аҳамиятига эга эканини эътиборга олиб, ўтган йили махсус қарор қабул қилдилар. Шу қарорга мувофиқ биология усулида дориланадиган экинзорлар шу беш йиллик охирига бориб 2.5 баравар кўпайиши керак. Қишлоқ хўжалиги, мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, «Госкомсельхозтехника», «Узсельхозхимия», «Главсредазирсовхозстрой», область ва район партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари бу ишни анча активлаштиришлари керак. Биология лабораториялари учун бинолар ажратиб бериш, чанглатувчи ҳашаротлар етиштиришни, машина-ускуналар ишлаб чиқаришни ташкил этишни жадаллаштириш зарур. Бу ишда республика саноат ва қурилиш ташкилотлари катта ёрдам беришлари керак. Жумладан, «Миконд» заводи трихограммалар тайёрловчи автомат линиялар ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириши лозим.

Кўпгина колхоз ва совхозлар биология усулини кенг қўллашни хоҳласалар ҳам, аммо уларнинг биолабораториялари йўқ. Вазифа уларга ёрдам беришдан иборат. Район қишлоқ хўжалик органларининг ва хўжаликларнинг мутахассислари, ўсимликларни ҳимоя қилиш институтининг, республика фанлар академиясининг олимлари биология усулини оммалаштиришда катта ёрдам беришлари керак. Айни вақтда олимлар ҳосилни ҳимоя қилишнинг биология методларини такомиллаштириш устида доимо иш олиб боришлари, ҳали кушандаси топилмаган ёки топилса ҳам амалий қўлланиш методлари ишлаб чиқилмаган бошқа қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши биологик йўл билан курашиш усулларини топиб беришлари керак.

Бу — ўсимликларни ҳимоя қилиш институти олимларининг зарур вазифаларидан биридир. Шу билан бирга қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг биология усулини актив пропаганда қилиш, бу усулнинг афзалликларини моҳирона кўрсатиб бериш зарур.

Ғўза баргини тўктириш алоҳида аҳамиятга молик масаладир. Машина терими жабҳаси йил сайин кенгайиб бормоқда, яқин вақт ичида биз жами ҳосилни фақат машинада терадиган бўлиб қоламиз. Демак, дефолиантлар сепиладиган пахтазорлар кенгайиб боради, бинобарин, химикатлар сарфи ҳам ортади.

Шу сабабли таркибида заҳарли моддалари бўлмаган, юксак самарали янги дефолиантларни тезроқ ҳосил қилиб бериш олимларнинг бош вазифасидир. Шу йилнинг ўзидаёқ ғўза баргини тўктиришда бутифос ишлатишни кескин камайтириб, уни хлоратмагний, хлорат-хлорид кальций билан ва УДМ препарати билан алмаштириш зарур. Пахтазорларни бутифос билан дорилашга, қоида тариқасида фақат аҳоли пунктларидан олисдаги катта массивларда йўл қўйиш мумкин. Шунга мувофиқ дефолиацияда самолётларни қўлланишни ҳам чеклаш керак. Уларнинг ўрнига ердаги аппаратлар — чанглагич пуркагичлардан, шунингдек вертолётлардан фойдаланиш лозим.

Қишлоқ хўжалик, мева-сабзавотчилик хўжалиги министрликлари, «Госкомсельхозтехника», «Узсельхозхимия» ўзларининг диққат-эътиборини ерда ишлатиладиган аппаратларни тайёрлаш, кадрларни ўқитиш масалаларига жалб этсалар, бутифос ва бошқа дефолиантлардан фойдаланиш зоналарини мақбул тарзда планлаштирсалар тўғри бўлур эди. Бу эса атроф муҳитни муҳофаза қилиш, кишиларнинг сиҳат-саломатлигини яхшилаш имконини беради.

Партия ва давлат табиатни муҳофаза қилиш масалаларига, табиий ресурслардан тежаб-тергаб, омилкорлик билан фойдаланиш масалаларига ғоят катта аҳамият бермоқдалар. Бу масалалар СССРнинг янги Конституциясида мустаҳкамлаб қўйилган. КПСС XXVI съезди табиатни муҳофаза қилиш ва атроф муҳитни яхшилаш юзасидан аниқ вазифаларни ўртага қўйди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев мамлакатимизнинг ғоят катта ишлаб чиқариш потенциалидан омилкорлик билан фойдаланиш зарурлигини асослаб съездда бундай деди: «Ана шу вазифаларнинг актуаллиги ўрнини тўлдириб бўлмайдиган бойликлар билан боғлиқ. Гап шу тўғрида бормоқда. Ана шу бойликлардан тўғри, тежаб-тергаб фойдаланиш учун биз ҳозирги авлод олдидагина эмас, шу билан бирга келгуси авлодлар олдида ҳам жавобгармиз. Зотан, буни унутишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ».

Республикамизда атроф муҳитни муҳофаза қилиш масалалари ғоят катта аҳамият касб этмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Министрлар Совети, Олий Совет Президиуми, министрликлари ва идоралари, маҳаллий партия ва Совет органлари кишиларни табиий ресурсларни авайлаб асраш, уларга эътибор билан муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашни, ана шу ресурслардан тежаб-тергаб ва оқилона фойдаланиш учун зарур бўлган билимлар ва малакаларни кенгайтиришни биринчи даражадаги муҳим вазифа деб билмоқдалар. Ўтган беш йилликда табиатни муҳофаза қилиш вазифаларини бажариш учун 358 миллион сўм маблағ сарфланди. Кунига 1 миллион куб метрдан ортиқ қувватли оқинди сувларни тозаловчи иншоотлар ишга туширилди, кунига сал кам 1 миллион куб метр ҳажмли оборот сув таъминоти системалари ва унумдорлиги соатига уч миллион 300 минг куб метрга борадиган чанг ва газдан тозаловчи қурилмалар фойдаланишга топширилди.

Ерларни, ер бағрини, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланиш соҳасида катта ишлар амалга оширилди.

Ҳозир республикада сувларни тозаловчи беш юздан кўпроқ иншоот, соатига 45 миллион куб метр ҳавони тозалай оладиган уч мингта газ-чанг ушлагич қурилмалар ишлаб турибди. Кунига ўн миллион куб метрдан ортиқ ҳажмли оборот сув таъминоти системаси жуда қўл келди.

Аммо атроф муҳитни муҳофаза қилиш борасида ҳали биз жуда кўп иш қилишимиз керак бўлади. Дарахтзорлар барпо этиш мана шу муҳим ишга ҳақиқатан ҳам бебаҳо ҳисса қўшмоқда. Олимлар ўрмоннинг ҳар гектари ёзги бир куннинг ўзида 280 килограмм карбонат ангидридни ютиб, 220 килограмм кислород ажратишини ҳисоблаб чиқишган.

Ўрмон кислород фабрикаси, атроф муҳитни тозаловчи қудратли воситадир. Шу боисдан янги ўрмонлар, боғроғлар, токзорлар барпо этиш — айни вақтда табиатни соғломлаштириш ва бойитишдан кишиларнинг сиҳат-саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилишдан иборатдир.

Республикада ўрмонзо[illegible]лар йил сайин кенгай[illegible] бормоқда. Ўнинчи беш [illegible]ликда 800 миллион ту[illegible] хил дарахт кўчати ў[illegible]ди. Ўтган мавсумд[illegible] ва боғ ойлиги т[illegible]и 146 процент бажарилди.

Ҳозирги вақтда кўчатларни асраб қолиш, уларни меҳр билан парвариш қилишни ташкил этиш муҳимдир. Ана шу умумхалқ вазифасини ҳал этишда республиканинг барча аҳолиси иштирок этиши лозим. Кузги кўчат экишга бугунданоқ ҳозирлик кўриш, дов-дарахтларнинг тури ва навларини, кўчатларнинг зарур миқдорини аниқлаш керак. Гулчиликни кенгайтириш тўғрисида ҳам унутиб қўймаслик, гулзорларни кўпроқ вужудга келтириш керак.

Сув табиатнинг бебаҳо инъомидир. Сув танқислиги йил сайин ортиб бормоқда. Ваҳоланки, биз ҳали ҳам экинларни суғориш учун ишлатиладиган сувни, ичимлик сувни, шунингдек минерал сувни исроф қилиш фактларига дуч келмоқдамиз. Сувдан технология мақсадларида фойдаланиб уни тозаламай канализация шохобчасига ташлаб юбораётган ва шу тариқа сув манбаларини янада кўпроқ булғаётган корхоналар оз эмас.

Биз бу ишда жуда қаттиқ тартиб ўрнатишимиз, ҳар бир корхонанинг зиммасига сувдан такрор фойдаланишни йўлга қўйиш мажбуриятини юклашимиз зарур. Иккинчи томондан сувни тежаб-тергаб сарфлаш, ишлаб чиқаришда, турмушда, далаларни суғоришда ҳар бир литр сувни иқтисод қилиш керак. Ер ости сувларини муҳофаза қилишга алоҳида эътибор бериш лозим.

Давлат атроф муҳитни яхшилашга жуда катта маблағ ажратмоқда. Шунга қарамай мана шу мақсадларга ажратилаётган капитал маблағларни кўпгина корхоналар тўлиқ ўзлаштирмаяптилар. Ўнинчи беш йилликда ишлаб чиқариш жараёнларнинг оборот сув таъминоти системаларини вужудга келтириш учун давлатнинг 62 миллион сўм капитал маблағи сарфланди. Бироқ ана шу даврда планга нисбатан атиги 27 процент қувватлар ишга туширилди.

Ўнинчи беш йиллик мобайнида республиканинг ер фондини муҳофаза қилиш ва ундан оқилона фойдаланиш борасидаги ишларни амалга ошириш учун 123 миллион сўм, яъни пландагидан анча кўп маблағ сарфланди. Аммо фойдали қазилмаларни қазиб олиш, каналлар, коллекторлар дренажлар, йўллар ва бошқа инженерлик иншоотларини қуриш чоғида ерларни яна экин экишга яроқли ҳолга келтириш ишлари ниҳоятда ёмон олиб борилмоқда. Ҳозирги пайтда 50 минг гектардан кўпроқ унумдор ерлар тикланиши керак, ваҳоланки, бир минг гектаригина тикланган, холос. Ер—халқ бойлиги, бинобарин, ундан ҳар кимнинг шу қадар исрофгарчилик билан фойдаланишига йўл қўйилмайди.

Маблағларнинг ўзлаштирилиши учун министрликлар ва идораларнинг, корхоналар раҳбарларининг масъулиятини ошириш, табиатни ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш билан боғлиқ тадбирларнинг бажарилиши учун талабчанликни кучайтириш зарур. Республикамизнинг табиати бой ва хилма-хилдир. Бизда қўриқхоналар, заказниклар бўлиб, уларда халқаро Қизил китобга киритилган ҳайвонлар ва ўсимликлар қўриқланмоқда. Қўриқланиши зарур бўлган ноёб ҳайвонлар, кам учрайдиган ўсимликлар деярли ҳар бир областда мавжуд. Уларни муҳофаза қилиш республикада яшовчи ҳар бир кишининг муқаддас бурчи бўлиб қолиши лозим.

Илмий асосланган қўриқхона территориялари ва миллий парклар тармоғини ташкил этишни давом эттириш, ёввойи ҳайвонларни мутаносиб равишда кўпайтириш ва табиий сув ҳавзаларида қимматли балиқ турларини урчитиб кўпайтириш тадбирларини амалга ошириш керак.

Бизни қуршаб турган нарсаларнинг ҳаммаси табиатнинг инъомидир, инсон ҳам унинг ажралмас таркибий қисмидир. Табиатга исрофгарчилик билан муносабатда бўлиш — инсоннинг фаровонлигига суиқасд қилиш демакдир. Мана шуларнинг ҳаммаси атроф муҳитни муҳофаза қилиш проблемаси ғоят катта давлат аҳамиятига молик проблема эканлигини билдиради. Республиканинг барча министрликлари ва идоралари, корхоналар, қурилишлар, колхозлар ва совхозларнинг коллективлари жамоат ташкилотлари шаҳарликлар ва қишлоқ аҳолиси, ҳамма аҳоли табиатни муҳофаза қилишни муттасил яхшилашлари, ер, сув ва бошқа табиий ресурсларни асраш ва улардан оқилона фойдаланиш соҳасидаги ишга ўз ҳиссаларини қўшишлари зарур.

Атроф муҳитни муҳофаза қилиш вазифаларини ҳал этишда республика олимлари ва жумладан, Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий тадқиқот институтининг коллективи биринчи даражали роль ўйнайдилар, албатта. Олимлар фан-техника революциясининг олдинги маррасида бормоқдалар. Баъзан улар қийинчиликларга, машаққатларга дуч келмоқдалар. Аммо бизнинг олимларимиз ҳеч қачон ярим йўлда тўхтаб қолган эмаслар. Улар ҳамиша изланишда бўлиб, доимо ижод қилмоқдалар.

«Ҳаётда ҳамма жойда бўлганидек, — деб ёзган эди атоқли совет олими Александр Евгеньевич Ферсман, — илмий ғоялар дунёсида ҳам тараққиёт ва ҳақиқат дарҳол ғалаба қозонмайди: улар учун курашмоқ, барча кучларни сафарбар этмоқ керак, зўр собитқадамлик ва ғайрат-шижоат, ҳақ эканлигига ва ғалабага зўр ишонч керак».

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий тадқиқот институтининг коллективи ўртага қўйилган вазифаларни муваффақиятли уддалайди ва Ватаннинг юксак мукофотига жавобан яна ҳам самарали, яна ҳам унумли ишлайди, деб астойдил ишонадилар.

Пировардида Ш. Р. Рашидов институтнинг барча ходимларига сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, илмий ва ишлаб чиқариш фаолиятида, КПСС XXVI съездининг тарихий қарорларини амалга оширишда янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Йиғилишда сўзга чиққан Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий тадқиқот институтининг директори, ВАСХНИЛнинг мухбир аъзоси С. Н. Алимуҳамедов, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг биринчи ўринбосари, «Узсельхозхимия» республика бирлашмасининг раиси Ф. О. Омонов, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси биология фанлари бўлимининг академик секретари, республика Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Д. Х. Ҳамидов, Коммунистик районидаги «Политотдел» колхозининг раиси Ман-Гим Хван, Намангандаги трихограммани механизациялаштирилган усулда етиштирувчи биофабрика директори Х. Хожимирзаев мамлакатимизда олимларнинг меҳнати тўғрисида ғоят зўр ғамхўрлик қилиб доимо эътибор бераётганликлари учун партия билан ҳукуматга сидқидилдан миннатдорчилик изҳор қилдилар. Улар республика халқ хўжалигининг барча соҳаларида ва аввало қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришда, Ўзбекистон «оқ олтин»и ҳосилини кўпайтиришда, унинг сифатини оширишда илм-фаннинг роли муттасил ортиб бораётганлиги тўғрисида гапирдилар. Бунинг учун олимларга барча шарт-шароитлар муҳайё қилинган, катта-катта маблағлар ажратиб берилмоқда, фан-техника базаси йил сайин мустаҳкамланмоқда. Республика партия ташкилоти йўналтириб турган илмий коллективлар тадқиқотларнинг сифати ва самарадорлигини яна ҳам юқори кўтара оладилар ва кўтаришлари лозим. КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг қарорларини амалга оширишга қўшадиган ҳиссаларини кўпайтирадилар.

* * *

Институт коллективи КПСС Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневга яқдиллик билан қабул қилинган мактубда ўзига билдирилган юксак ишончни амалий иш билан оқлашга, Ватаннинг мукофотига меҳнатда янгидан-янги муваффақиятлар билан жавоб қайтаришга ваъда берди.

Тантанали мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Е. Айтмуротов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. С. Ашуралиев, Узсовпроф раиси Н. М. Маҳмудова иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ИЛГАРИ хабар қилинганидек, 29 июнь куни XVII чақириқ халқ депутатлари Тошкент область Советининг VI сессияси бўлиб ўтди.

Сессияни Тошкент область ижроия комитети раиси Т. А. Алимов очди.

Халқ депутатлари Тошкент область Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари С. Т. Тошқулов корхона, ташкилотларнинг ёрдамчи ва гражданларнинг шахсий хўжаликларида чорвачиликнинг ҳозирги аҳволи ҳамда уларда КПСС XXVI съезди талаблари асосида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш чоралари тўғрисида доклад қилди.

Тошкент область меҳнаткашлари, деди докладчи, партия XXVI съезди тарихий қарорларини ҳаётга татбиқ этиш учун умумхалқ курашига баланд руҳ билан қўшилиб, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, 1981 йил ва умуман ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида актив иштирок этмоқдалар.

КПСС XXVI съездининг совет халқлари турмуш фаровонлигини янада оширишга қаратилган қарорлари асосида аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари, айниқса, гўшт ва сут билан янада тўлароқ таъминлаш соҳасидаги талаблар ортиб бормоқда. Бу вазифани мумкин қадар тезроқ ҳал этиш учун Коммунистик партия Марказий Комитети махсус озиқ-овқат программасини ишлаб чиқиш ва амалга оширишни зарур деб топди.

Озиқ-овқат программасини амалга ошириш, қишлоқ хўжалиги ҳамма тармоқларининг бир маромда самарали ривожланиши масалалари совет органларининг доимий диққат марказида бўлмоғи лозим.

Областимизда сўнгги йилларда чорвачиликни ривожлантириш соҳасида катта ишлар қилинди. Мол ва паррандалар сони кўпайиб, маҳсулдорлиги ортиб бормоқда. Чорвачиликнинг озуқа базаси мустаҳкамланяпти. Йиллик ўртача гўшт етиштириш тўққизинчи беш йилликдагига нисбатан 42 процент, сут етиштириш 43 процент, тухум етиштириш 85 процент кўпайди.

Ўн биринчи беш йилликда область колхозлари ва совхозлари, давлат ва кооператив хўжаликлари йиллик ўртача гўшт етиштиришни 71 минг тоннага, сутни 213 минг тоннага, тухумни 426 миллион донага етказишлари керак. Ана шу вазифалардан келиб чиққан ҳолда маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари мол ва паррандалар туёғини кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш, гўшт, сут, тухум етиштириш ва давлатга сотиш суръатларини жадаллаштириш соҳасидаги вазифаларнинг бажарилиши устидан қатъий назорат ўрнатишлари лозим.

Маҳаллий Советлар, область қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозлар жамоат ишлаб чиқаришини ривожлантириш билан бир қаторда корхоналар, ташкилотлар ва гражданларнинг шахсий хўжаликларида чорвачиликни кенг авж олдириш борасида ҳам катта ғамхўрлик қилишлари зарур.

Кўпгина шаҳар ва район ижроия комитетлари, уларнинг бўлимлари ва бошқармалари бу йўналишда маълум ишларни амалга оширмоқдалар. Ўзларининг ёрдамчи хўжаликларига эга бўлган корхоналар сони кўпайди, уларнинг моддий базалари мустаҳкамланяпти, меҳнатни ташкил этиш такомиллашяпти, агрономия ва зооветеринария хизмати яхшиланиб, маҳсулот етиштириш кўпайиб боряпти.

Район ижроия комитетлари ва область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси янги ёрдамчи хўжаликлар ташкил этиш учун ер, минерал ўғит ва техника ажратиб беряпти. Ҳозирги кунда ёрдамчи хўжаликлар сони 224 тага етди. Уларга 10 минг гектар ер бириктириб қўйилган. Мол сотиб олишда хўжаликларга ёрдам кўрсатиляпти.

Ишнинг бу муҳим участкасига жиддий эътибор берилаётган ерда ижобий натижаларга эришилмоқда. Калинин, Орджоникидзе, Ўрта Чирчиқ ва Бўстонлиқ районларида, Чирчиқ, Янгийўл, Ангрен шаҳарларида, область матлубот кооперацияси ва савдо бошқармаси ёрдамчи хўжаликларидаги аҳвол қувонарлидир.

Шу билан бирга бир қатор район ва шаҳарларда корхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларини ривожлантиришга етарли эътибор берилмаяпти. Хўжаликларнинг раҳбарлари бу ёрдамчи хўжаликларнинг ўз коллективларини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашдаги ролига етарли баҳо бермаяптилар. Масалан, область социал таъминот бошқармасида фақат учтагина, маҳаллий саноат ва коммунал хўжалик бошқармаларида эса бор-йўғи биттадан ёрдамчи хўжалик ташкил этилган, холос. Область нон маҳсулотлари бошқармаси ва гўшт, сут саноати ишлаб чиқариш бирлашмалари корхоналарида эса ёрдамчи хўжаликлар мутлақо йўқ.

Ёрдамчи хўжаликлар учун ажратиб берилган ерлардан самарали фойдаланмаслик, экинлар ҳосилдорлигининг пасайиб кетганлиги, мол ва паррандалар маҳсулдорлиги камайиб бораётганлиги каби ҳоллар учраб турибди. Шунинг натижасида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва озуқа экинлари ҳосилдорлиги ўсмаяпти, аксинча баъзи ерларда ҳатто камайиб кетяпти. Кўпгина колхозларнинг ёрдамчи хўжаликларида қорамолни боқиб семиртириш учун гўшт, сут, пиво тайёрлаш ва пахта тозалаш саноати чиқиндиларидан рационал фойдаланилмаяпти, озиқ-овқат чиқиндиларини йиғиш ва қайта ишлаб озуқани тўлдиришдек муҳим резервларга етарлича эътибор берилмаяпти.

Айрим районларда корхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжалик ташкил этиш учун ер ажратиб бериш, зотли ёш моллар, навли уруғликлар, тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари билан таъминлаш соҳасидаги талаб-илтимослари ҳали тўла ҳал этилгани йўқ.

Шаҳар ва район ижроия комитетлари, область бошқармалари ва бўлимлари йўл қўйилаётган камчиликларни тезроқ тугатишлари, янги ёрдамчи хўжаликлар барпо этиш ва мавжудлари ишини яхшилаш масалаларига жиддий ёндошишлари, ишчи ва хизматчиларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни янада яхшилаш мақсадида гўшт, сут ва тухум етиштиришни сезиларли даражада кўпайтиришни таъминлашлари лозим. Бу биринчи галда ерлардан самарали фойдаланиш, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш, ёрдамчи хўжаликларнинг шахсий озуқа базаларини вужудга келтириш масалалари билан боғлиқдир. Шунингдек, озиқ-овқат ва саноат чиқиндиларини йиғиш, қайта ишлаш масаласи ҳам муҳим аҳамиятга эгадир.

Район ижроия комитетлари, область қишлоқ хўжалик бошқармаси янги ёрдамчи хўжаликлар ташкил этиш учун ер ажратиш масалаларини жиддийроқ кўриб чиқишлари, уларни ёш мол ва паррандалар ҳамда навли уруғлик билан таъминлашда ҳар томонлама ёрдам беришлари зарур. «Госкомсельхозтехника» область бирлашмаси корхона, ташкилот ва муассасаларнинг ёрдамчи хўжаликларига қишлоқ хўжалик машиналари, инвентарлар ва жиҳозлар билан ёрдамлашиши лозим.

Аҳолига мол ва парранда, озуқа сотиб олишда ва бошқа муҳим масалаларни ҳал этишда областда бир қатор тадбирлар амалга оширилди. 1980 йилда давлат банкаси қорамол сотиб олиш учун қишлоқ аҳолисига 60 минг сўм миқдорида ссуда пули ажратди. Аҳолига 3 минг бошга яқин чўчқа боласи, 400 минг парранда, кўплаб ёш қорамол ва қўй реализация қилинди. 6,6 минг гектар яйлов ер, кўплаб дағал хашак ажратиб берилди. Хонадонларнинг молларини яйратиб боқиш учун отарлар ташкил этилди.

Кўпгина колхоз ва совхозларда коллектив фермалар ташкил этилиб, чорвачилик бинолари, бўрдоқига боқиш майдонлари ва силос бостириш иншоотлари барпо этиш учун қурилиш материаллари ажратилди. Шунингдек, наслчилик ишларини тубдан яхшилаш, сунъий қочириш пунктлари ташкил этиш, ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларида ва аҳолининг шахсий хўжаликларида зооветеринария хизматини яхшилаш юзасидан зарур чоралар кўрилди. Шунинг натижасида ҳозир аҳолида 138 минг бошга яқин қорамол, шу жумладан 76 минг бош сигир, 158 минг бош қўй-эчки, 7,6 минг бош чўчқа ва кўплаб парранда мавжуддир. Оҳангарон районида аҳолининг шахсий хўжалигидаги моллар отарларга бўлиниб, уларни боқиш учун махсус молбоқар ва чўпонлар ажратилган. 2 та сунъий қочириш пункти ташкил этилган. Аҳолига 4180 тонна хашак, 1680 тоннага яқин сомон, 128 тонна дон чиқитлари реализация қилинди.

Бироқ кўпгина районларнинг маҳаллий Советлари, хўжаликларнинг раҳбарлари бу масалага етарлича эътибор бермаяптилар. Коммунистик районидаги қишлоқ хонадонларининг деярли ярмида мол боқилмайди. Орджоникидзе районида 31 процент аҳолида қорамол, 71 процент аҳолида қўй ва эчки йўқ. Оққўрғон, Ғалаба ва Янгийўл районларида ҳам аҳвол шундай.

Аҳоли ўртасида яхши иш олиб бормаётганликлари ва шахсий ёрдамчи хўжаликларни ривожлантиришда уларга ёрдам бермаётганлиги учун бир қатор қишлоқ ва посёлка Советларининг раҳбарлари жиддий танқид остига олинган эдилар. Бироқ улар тегишли хулоса чиқариб олмадилар. Гўшт ресурсини кўпайтириш соҳасидаги ҳамма имкониятлардан кенг фойдаланиш учун шартнома асосида мол ва паррандаларни парвариш қилиш фойдали эканлигини аҳолига тушунтириш, уларга озуқа запасини жамғаришда ёрдам бериш, пичан тўплаш учун ўтлоқлар ва яйловлар ажратиб бериш зарур.

Фақат колхоз ва совхозларнинг моллари учунгина эмас, балки ёрдамчи хўжаликлар учун ҳам гарантияланган озуқа запасини вужудга келтириш муҳим аҳамиятга эгадир. Шу мақсадларда озуқа етиштириш бригадалари аъзоларини озуқа турларини тақсимлаб бериш йўли билан рағбатлантириш лозимдир.

Шунингдек, аҳоли томорқасида ҳам ем-хашак етиштиришни яхши йўлга қўйиш керак. Бу ерда резервлар оз эмас. Чунки, колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг томорқалари учун 11 минг гектар суғориладиган ер ажратиб берилган бўлса, шундан фақат минг гектаригина ёки 9,2 процентига озуқа экинлари экилади, холос. Бунинг устига уларнинг ҳосилдорлиги ҳам жуда паст.

Район ижроия комитетлари аҳолига боғ-томорқа инвентарлари, идишлар, упаковка материаллари ва кичик механизация воситаларини сотишда талабчан бўлишлари, «Узсельхозтехника» область ва район бирлашмалари эса аҳоли қўлидаги мавжуд механизмларни ремонт қилиш ва уларга техник хизмат кўрсатишлари зарур. Область қишлоқ хўжалиги органлари, колхоз ва совхозлари ёрдамчи хўжаликларнинг эҳтиёжларини қондирадиган даражада уруғлик ва минерал ўғитлар ажратиб беришлари, табиий ўтлоқларда пичан йиғишлари учун зарур шароит яратиб беришлари лозим.

Моллар зотини яхшилаш ва уларнинг маҳсулдорлигини ошириш масаласи ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда. Область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси, «Ташоблросплемпредприятие», боғдорчилик-сабзавотчилик область ишлаб чиқариш аграр бирлашмаси, район ижроия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари қисқа вақт ичида ҳар бир ветеринария даволаш участкаларида сунъий қочириш типовой пунктлари барпо этишлари, уларни зарур жиҳоз ва инвентарлар билан таъминлашлари лозим.

Совет органлари аҳолининг шахсий хўжаликларида чорвачиликни ривожлантиришга жиддий эътибор бераётган ерда маҳсулот етиштириш ва қабул пунктларига топшириш кўпайиб боряпти. Бу иш Тошкент, Паркент, Бўка, Пискент, Оҳангарон ва бошқа бир қатор районларда яхши уюштирилган.

Давлатга гўшт, сут, тухум ва жун сотишда аҳолини моддий рағбатлантириш соҳасида қўшимча чоралар кўрилди. Ўтган йили давлатга маҳсулот топширган аҳолига 3750 тоннадан кўпроқ омухта ем, кўплаб қурилиш материаллари ва ноёб саноат моллари реализация қилинди. Аҳолига қулай бўлсин учун жойларда 490 та сут қабул қилиш пунктлари очиб қўйилган. Жамоатчилик асосида сут қабул қилиб олувчилар сони икки баравар кўпайди. Қўшимча равишда кўплаб фляга, сут ўлчагич, центрофуга ва аирриометрлар ажратилди.

Ҳозир район, шаҳар, қишлоқ ва посёлка Советлари ижроия комитетлари, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов органлари ёрдамчи ва гражданларнинг шахсий хўжаликларида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан қўшимча чоралар кўришлари лозим. Аҳоли ўртасида ташкилий ва тушунтириш ишларини кенг қулоч ёйдириб, ҳамма ерда шундай муҳитни вужудга келтириш зарурки, колхозчилар, совхоз ишчилари ва барча гражданлар ўзларининг шахсий хўжаликларида мол ва парранда парвариш қилиб, томорқа ва боғдорчилик ишлари билан машғул бўлиб, фойдали давлат иши билан шуғулланаётганликларини ҳис этиб турсинлар.

Ўртоқ Тошқулов сўзининг охирида пойтахт области меҳнаткашлари чорвачиликни ривожлантиришда янги ютуқларни қўлга киритадилар, деб ишонч билдирилди.

Шундан сўнг депутатлар область Советининг қишлоқ хўжалиги бўйича доимий комиссиясининг қўшимча докладини тингладилар. Бу ҳақда доимий комиссия раиси ўринбосари, Коммунистик район партия комитетининг биринчи секретари А. П. Алимов доклад қилди.

Доклад юзасидан муҳокамаларда область Советининг депутатлари Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари П. А. Юсупов, Коммунистик район ижроия комитети раиси Н. И. Цой, Тошкент районидаги Навоий номли колхоз правлениеси раиси Н. С. Боймуҳамедов, Паркент районидаги Гулбоғ совхози сут соғувчиси М. Ҳайтқулова, Ангрен шаҳар ижроия комитети раиси Д. К. Бабкин, Оққўрғон районидаги Вотинцев номли колхоз аъзоси Х. Султонбоева, область матлубот жамияти правлениеси раиси С. Ф. Файзиев, шунингдек, Бекобод норуда материаллар заводи директори С. К. Жабборов ва Янгийўл умумий овқатланиш тресги директори С. Раҳимовлар сўзга чиқишди.

Сессияда область Советининг аввалги сессиясида қилинган доклад ва нутқларда баён этилган танқидий фикр ва таклифларнинг қандай бажарилаётганлиги масаласи ҳам муҳокама этилди.

Область Совети депутатлари — область соғлиқни сақлаш бўлими мудири Б. У. Тошбеков ҳамда Олмалиқ химия заводи аппаратчиси Т. А. Поздееваларнинг депутатларнинг ўз вазифаларини, Советлар ҳамда унинг органлари қарорлари ва топшириқларининг бажарилиши тўғрисидаги ахборотлари тингланди.

Сессияда, шунингдек, ташкилий масалалар кўриб чиқилди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

ТОШКЕНТ

[illegible] шаҳрим — Тошкентим

ТОШКЕНТНИНГ 2000 йиллиги ОЛДИДАН

Бугунги Тошкентнинг чиройига қараб туймайсан, киши. Ўтмишда тўрт даҳадан иборат бўлган кўримсиз шаҳар эндиликда кўҳна Шарқнинг ҳақиқий машъалига айланган. Кўп қаватли маъмурий ва турар-жой бинолари, боғ ва хиёбонлар пойтахтимизни янада гўзаллаштириб юборган. У ўзининг икки минг йиллик юбилейи арафасида янада кўркамлашади. Янги-янги микрорайонлар, хиёбонлар барпо этилади. Тошкент метрополитенининг иккинчи навбати ишга туширилади. Тошкентликлар пойтахтни коммунистик меҳнат, юксак маданият ва намунали жамоат тартиби ўрнатилган шаҳарга айлантириш учун курашишяпти. Суратларда: шаҳар марказидаги маъмурий бинолар; Халқлар дўстлиги проспектида қад кўтарган янги турар-жойлар.

А. Абалян фотолари.

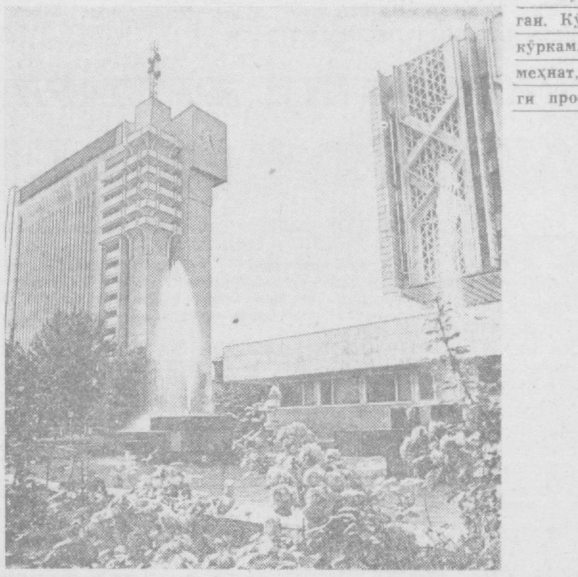

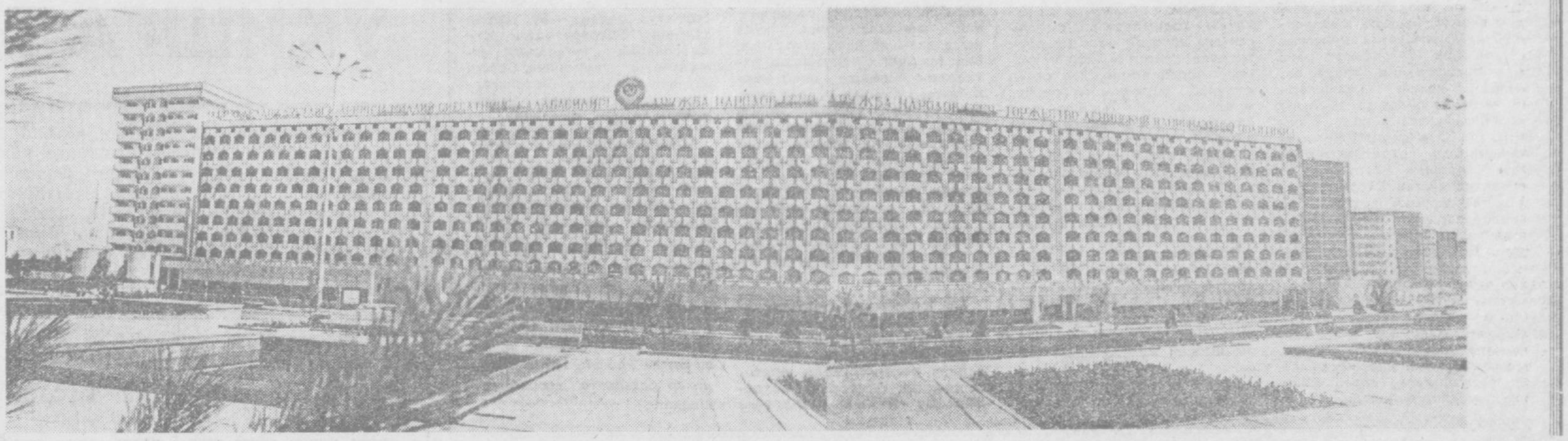

ШАРҚДА СОЦИАЛИЗМ МАШЪАЛИ

СЕРҚУЁШ республикамизнинг Шарқда социализм машъали ҳисобланган жонажон пойтахтининг бугунги қиёфаси жуда мафтункор ва латофатлидир. У кўркамликни социализм даврида касб этди. Шаҳримизнинг гўзал майдонлари, текис кўчалари, қурилиш индустриясининг энг сўнгги ютуқлари асосида бунёд этилган ҳашаматли бинолари, уй-жой массивлари, ям-яшил боғлари-ю хиёбонларига суқланиб боқасан, киши.

У. УМАРОВ,
Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари, Тошкент шаҳрининг икки минг йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича шаҳар ташкилий комитетининг раиси.

ШАҲРИМИЗ шарқдаги энг қадимий шаҳарлардан бири сифатида ҳам маълум ва машҳурдир. Археологик қазилмалар, олимлар ва мутахассисларнинг кўп йиллик изланишлари Тошкентимиз йигирма асрдан буён мавжуд эканлигини тасдиқлади. Эрамиздан олдинги биринчи асрдаёқ ҳозирги шаҳримиз ўрнида аҳоли яшаган. Шундан буён Тошкентимиз ривожланиш, камол топишнинг узоқ ва қийин йўлларини босиб ўтди. Жуда кўп тарихий воқеалар шоҳиди бўлди. Ўтмишда бир неча бор ҳужумларга, босқинчиликка дучор бўлди. Айниқса, Ўрта Осиё хонликларининг ҳокимиятни қўлга киритишга бўлган интилиши, муҳим стратегик ва савдо аҳамиятига эга бўлган Тошкентни ўз қўлига киритиш йўлидаги ҳуруржлари оқибатида у биринчи бор харобаларга айланди. Лекин, у яна қаддини тиклайверди. Ўрта Осиёнинг Осиё ва Шарқий Европа халқлари билан савдо йўлида Тошкентнинг муҳим ўрин тутиши шаҳарни турли хил тарихий беқарор вазиятларда асраб қолди. XIX асрнинг ўрталарига келиб эса шаҳримиз Ўрта Осиёнинг асосий савдо марказига айланди.

Ўрта Осиёнинг Россияга қўшилиши бутун ўлка каби Тошкент ҳаёти учун ҳам прогрессив аҳамиятга эга бўлди. Бутун ўлкадаги каби Тошкентда ҳам саноат ва капиталистик муносабатлар ривожлана бошлади. Бунинг натижасида миллий буржуазия билан бир қаторда Россия пролетариатининг таркибий қисми бўлган маҳаллий ишчилар синфи пайдо бўлди. Шаҳримиз Туркистон ўлкасининг ҳарбий-маъмурий марказидан Ўрта Осиёдаги энг йирик транспорт, савдо ва маданият марказига айланди. Каспий бўйи — Оренбург темир йўлининг қурилиши бу соҳада катта аҳамиятга эга бўлди.

Тошкентнинг прогрессив зиёлилари рус чоризмининг сиёсатига қарши туб аҳоли ўртасида оқартув — тушунтириш ишларини олиб бордилар. Рус революционер демократлари ва прогрессив ёзувчиларнинг ғояларини пропаганда қилдилар. Чор Россиясининг марказидан Туркистонга сургун қилинганлар маҳаллий аҳолининг прогрессив вакиллари билан мулоқотда бўлиб, уларнинг рус ва жаҳон демократик маданияти ютуқлари билан танишишларига ёрдам беришди. Тошкент Ўрта Осиёнинг ҳақиқий революцион ҳаракат маркази бўлиб қолди.

Шаҳримиз пролетариати Ўрта Осиёда биринчи бўлиб Аврoранинг революцион садоларига «лаббай» деб жавоб берди. Орадан икки кун ўтгач тошкентлик ишчиларнинг қуролли қўзғолони бошланди. Туркистон ўлкаси бўйлаб социалистик революциянинг ғолибона зафари бошланди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясидан сўнг бутун Ўрта Осиё каби Тошкент тараққиётида янги давр бошланди. У ҳар томонлама ривожлана бошлади. Экономикаси ва маданияти мисли кўрилмаган даражада гуллаб-яшнади. Ленинча миллий сиёсат туфайли Тошкент Улуғ Ватан урушигача қудратли индустрия шаҳри бўлиб қолган эди. Тошкентликлар халқ хўжалигини ривожлантиришнинг дастлабки беш йиллик планларини муваффақиятли бажардилар.

Улуғ Ватан уруши йилларида Тошкент душман устидан қозонилган ғалабага ҳисса қўшган асосий базалардан бири бўлди. Мамлакатимизнинг Европа қисмидан бу ерга кўчириб келтирилган ўнлаб завод ва фабрикалар мудофаа эҳтиёжлари учун маҳсулот берди. У вақтинча немис-фашистлар босиб олган жойлардан кўчиб келтирилганларга бошпана бўлди. Дўстлик ва қардошлик, интернационал шаҳарга айланди. Ҳозирги вақтда шаҳар экономикаси ва маданиятининг турли соҳаларида юздан ортиқ миллат вакиллари қўлни-қўлга бериб, елкама-елка туриб меҳнат қилмоқдалар ва яшамоқдалар.

Улуғ Ватан урушидан кейинги йилларда Тошкент янада гуркираб ўсди. Унинг харитасида йирик уй-жой массивлари, янги кўчалар пайдо бўлди. 1966 йил бошига келиб Тошкент аҳолиси сони 1 миллион 250 минг кишига етди. Унинг майдони 18 минг гектарни, турар-жой фонди эса 6,9 миллион квадрат метрни ташкил этди.

26 апрель зилзиласи шаҳарга катта зарар етказганда совет халқларининг бузилмас қардошлиги ва дўстлиги катта қудратга эга эканлигини яна бир бор намойиш қилди. Барча республикалар, Москва ҳамда Ленинград меҳнаткашлари Тошкентга ёрдам қўлини чўздилар. Улар бу ерда юзларча минг квадрат метр майдонга эга бўлган турар-жойларни қуриб, уларнинг калитларини тошкентликлар қўлига тутқаздилар.

Ҳозирги Тошкент интернационализм ва халқлар дўстлиги ленинча принципларини изчил амалга оширишнинг намунасидир. Шаҳримизда 2 миллионга яқин киши яшамоқда. У аҳолисининг сони жиҳатдан Совет Иттифоқида тўртинчи ўринда туради. Сўнгги 60 йил ичида тошкентликлар сони деярли саккиз марта кўпайди. Индустрияси жадал юксалди. Саноати 70 дан ортиқ тармоққа эга. Ҳозирги вақтда Тошкентдаги корхоналарда республикада ишлаб чиқарилаётган жами саноат маҳсулотининг 21 проценти тайёрланяпти.

Республикамиз пойтахти мамлакатимиз пахтачилиги эҳтиёжлари учун турли-туман машина-механизмлар етказиб берувчи йирик марказ ҳисобланади. У чигит экиш сеялкалари, пахта териш, кўсак чувиш ва пахта тозалаш агрегатлари ишлаб чиқариш бўйича мамлакатда биринчи ўринда туради. Шаҳримизда самолётлар ва экскаваторлар, тракторлар ва тўқимачилик машиналари, мураккаб электрон дастгоҳлари, компрессорлар ва турли хил кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқариляпти. Жаҳоннинг ўнлаб мамлакатларида шаҳримиз саноат корхоналарида тайёрланган турли-туман саноат маҳсулотларини тобора кўп учратиш мумкин.

Маданий қурилиш соҳасида ҳам жуда катта муваффақиятларга эришиляпти. Совет ҳокимияти йилларида Тошкент Ўрта Осиёнинг йирик фан ва маданият марказига айланди. Агар Улуғ Октябрь революциясигача Тошкент аҳолиси асосан саводсиз бўлган бўлса, социалистик ўзгариш йилларида ёппасига саводхон ўлкага айланди. Ҳозирги вақтда шаҳарда ўнлаб олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, юзлаб мактаблар, кўплаб илмий-тадқиқот институтлари, конструкторлик технологик бюролари мавжуд.

Тошкентликлар бутун Ўзбекистон меҳнаткашлари билан бирга шаҳримизнинг икки минг йиллик юбилейини байрам қилишга пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Бу айём шубҳасиз, СССР халқлари бузилмас дўстлигининг байрамига, КПСС ва Совет давлати ленинча миллий сиёсатининг тантанасига айланади. КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатма ва тавсияларини, иқтисодий ва социал ривожлантириш режаларини бажаришда, ватанпарварлик ва интернационал тарбияни кучайтиришда, Тошкент меҳнаткашларининг сиёсий ва меҳнат активлигини янада ошириш мақсадида юбилейга тайёргарлик ишларидан кенг фойдаланилади. Жуда катта аҳамиятга эга бўлган бу ишни координация қилувчи ва йўналтирувчи, пойтахт шаҳримизнинг шонли юбилейига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича республика ташкилий комитети тузилди.

Юбилейга тайёргарлик давомида меҳнаткашларга хизмат кўрсатувчи тармоқларнинг фаолияти янада яхшиланади. Кенг кўламда капитал қурилиш ишлари олиб борилади. Тошкентнинг барча массивларида турар-жойлар қурилиши янада жадаллаштирилади. Шаҳардаги эски магистрал йўлларни реконструкция қилиш ва янгиларини қуриш бўйича анчагина ишлар қилинади. Шаҳарда янги монументлар, ҳайкаллар композицияси пайдо бўлади. Жумладан, Халқлар дўстлиги майдонида мамлакатимиз халқларининг бузилмас қардошлигини шарафловчи улкан монумент қад кўтаради.

ШАҲРИМИЗ ўзининг икки минг йиллик тўйини янада яшариб, янада камол топиб кутиб олади. Ҳар бир тошкентлик бу умумхалқ ишда актив қатнашиши лозим. Бу унинг шарафли ва муқаддас бурчидир.

ҚОМУСГА ҚАРАНГ!

Тошкент ҳақида, унинг тарихи, иқтисодиёти, фани, маданияти, санъати ҳамда шаҳар ҳаётининг бошқа жабҳалари тўғрисида қанчадан-қанча қўлёзмалар, китоблар, маълумотномалар, йўлланмалар битилган. Бироқ шаҳардаги бирон бир кўча, уй, тарихий воқеа ёки машҳур шахсга оид батафсилроқ билиш учун кўплаб китобларни варақлашга тўғри келади. Бунинг устига, ўша манбаларнинг кўплари эскириб қолган ёки уларни умуман топиб бўлмайди. Пойтахт шаҳарнинг икки минг йиллиги муносабати билан нашр этиладиган «Тошкент» энциклопедияси унинг тарихи, маданияти, машҳур кишилари ҳақида тўлиқ, ихчам ва аниқ изоҳлар беради. Бу китоб бир томли универсал маълумотнома бўлиб, рус ва ўзбек тилларида чоп этилади ҳамда кенг китобхонлар оммаси учун мўлжалланади.

Энциклопедия Тошкентда бўлиб ўтган энг муҳим тарихий воқеалар, тарих ва маданият ёдгорликлари, саноат корхоналари, илмий муассасалар, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, шаҳар хўжалигининг турли объектлари, пойтахтимиздаги йирик кўчалар ва майдонлар, ариқ ва каналлар, шаҳарнинг ҳайвонот ва ўсимлик дунёси, рельефи, геологик тузилиши, маъмурий районлар, турар-жой массивлари, Тошкент атрофидаги шаҳар ва посёлкалар — Янгийўл, Чирчиқ, Ғазалкент, Чиноз, Наримонов, Тўйтепа, Келес, эндиликда Тошкент территориясига қўшилиб кетган собиқ аҳоли пунктлари, тарихий дарвозалар, даҳалар, маҳаллалар ҳақида ҳикоя қилади.

Бу илм қомусида машҳур тарихий шахслар — ёзувчилар, шоирлар, революционерлар, давлат арбоблари билан бир қаторда, ҳозирги тошкентликлар — фан ва маданиятимизнинг таниқли арбоблари, ишлаб чиқариш илғорлари, СССР ва Ўзбекистон Фанлар академияларининг ҳақиқий аъзолари, Совет Иттифоқи ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, республика ва шаҳарнинг партия ҳамда давлат арбоблари тўғрисида ҳам биографик материаллар ёритилади.

Тошкент чиндан ҳам дўстлик шаҳридир. Пойтахтимиздаги уч мингта яқин кўча, бульвар, тупиклардан 600 дан ортиғи ўзбек халқи ва бошқа халқларнинг таниқли намояндаларининг номлари билан аталган. Энциклопедияда ана шу тарихий шахслар ҳақида маълумотлар берилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси С. К. Зиёдуллаев бош муҳаррирлик қилаётган ижодий коллектив қизғин иш олиб боряпти. Шаҳримизнинг табиати, тарихи, экономикаси, фан ва маданиятининг турли соҳаларига оид 3 қисмдан иборат сўзлик (энциклопедияга киритиладиган мақолаларнинг алфавит тартибидаги рўйхати) лойиҳаси муҳокама учун босиб чиқарилди ва редколлегия мажлисида тасдиқланди. Турли муассасалардан сўзликка олинган фикр ва мулоҳазалар ўрганиб чиқилди, сўзликка шу асосда тегишли ўзгаришлар киритилди.

Энциклопедияда жами 2500 га яқин мақола алфавит тартибида жойлаштирилади. Китобнинг ҳажми 80 босма лист бўлади. Унда 800 га яқин фотосуратлар, расмлар, схемалар ва карталар берилади.

С. ҚОРАЕВ,
«Тошкент» энциклопедиясининг масъул котиби.

МАКЕТДАГИ МАНЗАРА

Тошкентнинг юбилейи арафасида шаҳримизда яна бир қатор кўркам бинолар кўкка бўй чўзади, янги транспорт линиялари очилади, ям-яшил хиёбонлар ястанади...

БОШЛАНҒИЧ партия ташкилотлари секретарларининг навбатдаги машғулоти юбилейолди вазифаларига бағишланди. Улар район ижроия комитети залига йиғилишди. Зал тўрига қўйилган макетда Ленин район кўчалари, массив ва хиёбонлари тасвирланган. Макетдаги квадратлар турли рангларга бўялган. Зеро, ҳар бир ранг ўз мазмунига эга.

— Оқ рангли квадратлар территориямиздаги мавжуд объектларни билдиради, — деди макетга ишора қилиб район партия комитетининг биринчи секретари Юрий Андреевич Чурсин. — Қизил ранглар эса ҳозир қурилаётган янги бинолар тасвиридир. Тошкент шаҳрининг икки минг йиллик юбилейи олдидан районда катта тайёргарлик ишлари бошланиб кетди. Район партия комитети 24 бўлимдан иборат тадбирлар комплексини ишлаб чиққан. Шу тадбирлар асосида қурилиш, ободонлаштириш, оммавий-сиёсий ишлар олиб борилмоқда.

Макетга назар ташлаб, беихтиёр районнинг ўтмишини эслаймиз. У Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қилиб, янги ҳаёт қуриш учун кураш қизғин бошланган кезларда тузилган эди. Олдинига Темирйўлчилар райони деб аталди, кейинроқ номи Қизил Шарқ деб ўзгартирилди. 1929 йилдан бошлаб эса Ленин райони деб аталяпти.

Ҳозир район шаҳримизнинг йирик саноат ва маданият марказига айланган. Район территорияси 3 минг гектарга чўзилиб кетган. Бу ерда 141 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилаяпти.

Кейинги йилларда район жуда ҳам ўзгариб кетди. Янги қурилишлар, микрорайонлар, хиёбонлар унинг ҳусн-жамолини очиб юборди. Тошкент юбилейи муносабати билан бу ерда яна бир қатор объектлар ишга туширилади.

Ҳозирги кунда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг газета корпуси, янги босмахонаси, химия-фармацевтика заводининг ампулалар цехи, «Средазэлектроаппарат» бирлашмасининг инженерлик корпуси жадал суръатлар билан қурилмоқда. Октябрь революцияси номли заводни қайта реконструкция қилиш плани ҳам ишлаб чиқилди. Реконструкция ишлари беш йилга мўлжалланган. Қурувчилар бу ерда 26 миллион сўмлик ишни бажаришлари керак. Ҳозирги кунда электромашина цехи қурилиши бошлаб юборилган. Бу цех юбилей арафасида тўла ишга туширилади!

Янги қувватлар қуриш ва ишлаб чиқаришни реконструкциялаш ҳисобига район бўйича ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ҳажми 17,5 процент ошади. Ўсишнинг барчасига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилади.

Районда уй-жой қурилиши яна ҳам кенгаймоқда. Ҳозирги кунда каноп фабрикаси атрофидаги эски уйлар ўрнида кўп қаватли, янги турар-жойлар қуриш ишлари бошлаб юборилган. Дастлабки уй фойдаланишга топширилди. Яна шундай бешта уй ҳадемай қуриб битказилади. Зилзила даврида украиналик биродарлар қурган массивда ҳам янги уйлар қад кўтаради. Уларнинг остки қавати гараж учун ажратилади. Ленин ва Космонавт кўчалари бурчагида қад кўтараётган осмонўпар бинога кўзингиз тушгандир. Бу экспериментал турар-жой биноси ўн олти қаватли бўлади.

Умуман, 1983 йилгача районда 315 минг квадрат метр уй-жой қуриб битказилади. Бу ўтган беш йилликда қурилган турар-жой майдонига тенгдир. Ўн биринчи беш йиллик давомида эса районда 600 минг квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилади.

Районда катта ободонлаштириш ишлари ҳам олиб боряпти. Туркистонлик ўн тўрт комиссар ҳайкали атрофи катта ижтимоий-сиёсий тадбирлар марказига айланади. Салор бўйлари кўкаламзорлаштирилиб, оммавий дам олиш зонасига айлантирилади. Келажакда Т. Шевченко кўчаси кенгайтирилиб, транспорт воситаларининг икки томонлама ҳаракати йўлга қўйилади. Толарик бўйида эса болалар учун махсус маданият ва истироҳат боғи яратилади.

Ҳозир район 38 та микроучасткага бўлинган. Бу участкаларни корхона ва ташкилотлар оталиққа олишган.

Келажакда бажариладиган ишлар жуда ҳам кўп. Район ишчилари, қурувчилари, транспортчилари катта тўйга муносиб тўёналар билан ке- [illegible]

Ж. НОСИРОВ.

ҚИТЪАЛАР УЧРАШГАНДА

● Тошкент дўстлик, тинчлик ва қардошлик шаҳри сифатида жаҳонга машҳурдир. Ҳиндистон ва Покистон ўртасида 1966 йил Тошкентда имзоланган тинчлик декларацияси икки давлат ўртасида давом этиб келган низога чек қўйди.

● Осиё ва Африка ёзувчиларининг биринчи конференцияси ҳам Тошкентда ўтказилган эди. Унда 37 мамлакатдан 230 дан ортиқ адиб иштирок этди. Кейинроқ шаҳримизда шу конференциянинг ўн йиллиги, йигирма йиллиги кенг нишонланди.

● ЮНЕСКО, Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши симпозиумлари, жаҳон химиклари учрашуви ва бошқа анжуманлар ҳам Тошкентда ўтказилганлиги билан фахрланамиз. Уларда иқтисодий ва социал ривожланишнинг турли проблемалари ҳал этилди.

● Тошкентни халқаро кинофестиваллар маркази десак муболаға бўлмайди. 1968 йилда республикамиз пойтахтида бўлиб ўтган биринчи халқаро кинофестивалда Осиё ва Африканинг 49 давлати иштирок этди. Ўнлаб европалик ва америкалик кино усталари шаҳримиз меҳмони бўлди. Фестиваль кунлари юздан ортиқ бадиий ва ҳужжатли фильмлар намойиш қилинди.

● 1972 йилда бўлиб ўтган иккинчи халқаро кинофестивалда тошкентликлар 62 мамлакат делегациясини қизғин кутиб олдилар. Пойтахт экранларида 120 дан ортиқ фильм намойиш қилинди. Орадан икки йил ўтгач шаҳримизда учинчи халқаро кинофестивал байроғи кўтарилди. Унда 70 дан ортиқ мамлакат қатнашди. Тўртинчи ва бешинчи халқаро кинофестиваллар ҳам Тошкентда ўтказилди.

Дўстлар учун Тошкент бағри ҳамиша очиқдир.

КЎҲНА ТАРИХ ТАДҚИҚИ

Археолог ва тарихчи олимларнинг самарали изланишлари туфайли қадимий Тошкент тарихининг қатор босқичлари атрофлича таҳлил қилинган.

Археологик манбаларни ўрганиш жараёнида бир неча илмий коллективлар иш олиб борди. Бундан 94 йил муқаддам ҳаваскор археологлар тўгараги иш бошлаган эди. 1895 йилда Тошкентда очилган бу тўгарак ўз атрофига ўша даврнинг энг илғор зиёлиларини бирлаштирди. Бу мутахассислар орасида таниқли ўлкашунослар ҳам бор эди.

Тошкентда эркаклар гимназияси фаолият кўрсатарди. Унинг ташкилотчиси ва директори ҳисобланган Н. П. Остроумов ҳаваскор археологлар тўгарагига бошчилик қилди.

Кейинчалик бу фидойи археологлар фаолияти чуқур тадқиқ этилиб «Рус шарқшунослиги ва археологияси тарихидан» деган китоб босмага тайёрланди. Ҳозир ушбу ноёб нашр Ўзбекистон ССР Давлат халқ кутубхонасининг нодир адабиётлар фондида сақланмоқда. Унда талайгина тарихий маълумотлар ва муҳим воқеалар ўз ифодасини топди. Китоб муаллифи Борис Владимирович Лунин машҳур олим Николай Петрович Остроумов асос солган тўгарак қадимий Тошкент ҳақида талайгина материалларни тўплашга муваффақ бўлганлигини тилга олади.

Тошкент тарихини ўрганишда Тошкент Давлат университетининг археология кафедраси кўп ишлар қилди. Толмас йирик тадқиқотчи М. Е. Массон ташаббуси билан олий ўқув юрти ҳузурида очилган мазкур кафедра кузатиш ишларини олиб боришга қатор студентларни жалб этди.

Археологик ва тарихий материаллар мутахассис олимларни мукаммал тадқиқотларни яратишга илҳомлантирди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих илмий-текшириш институти коллективининг бу борадаги фаолияти эътиборни ўзига тортади. Институтда пойтахтимизнинг ўтмиши билан боғлиқ илмий ишлар кенг кўламда олиб борилмоқда. Унинг олимлари Тошкентдаги қатор олий ўқув юртлари археологлари ва санъатшунослари билан яқин илмий алоқа боғладилар. Натижада янги фундаментал тадқиқотни яратиш имкони туғилди.

«Тошкентнинг қадимий даврдан то ҳозирги кунгача тарихи» деб номланадиган мазкур йирик асар шу беш йилликда ниҳоясига етказилади. Бу катта илмий асар қадимий ва навқирон гўзал Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейига муносиб ижодий армуғон бўлади.

А. АЛИЕВ.

ЭСКИ ТОШКЕНТ.
Улуғ Октябрь социалистик революциясидан илгари у ана шундай кўринишда эди.

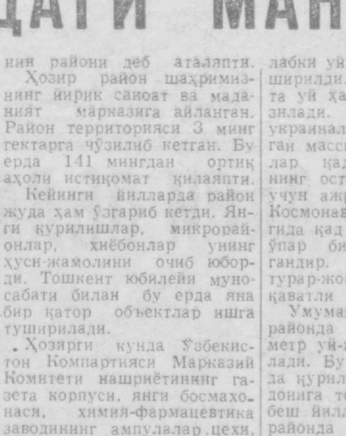

УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ ВА БЕШ ЙИЛЛИК

ЭЛГА ХИЗМАТ— ОЛИЙ ҲИММАТ

Тошкент район матлубот жамиятига қарашли умумий овқатланиш корхонаси коллективлари меҳнаткашларга карвон-карвон ноз-неъматлар етказиб бераётган деҳқону соҳибкорларга намунали хизмат кўрсатмоқда. Район умумий овқатланиш корхонасининг директори Ш. БОҚИЕВ мухбиримиз билан суҳбатда бу ҳақда қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди:

— Биз халққа кўнгилдагидек хизмат қилсак, кишиларнинг кайфияти, руҳи шунчалик кўтарилади. Бу билан биз меҳнаткашларнинг янада самарали меҳнат қилишлари учун озгина бўлса ҳам шароит яратишга ҳисса қўшган бўламиз. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXVI съездида қилган Ҳисобот докладида умумий овқатланиш корхоналарининг ишини янада яхшилашни алоҳида таъкидлаб ўтди. Докладда жумладан «магазин, ошхоналарга одамлар ҳар куни киришади. Уларни қандай кутиб олишади? Улар билан қандай муомалада бўлишади? Одамлар бизнинг ишимиз ҳақида кўпроқ ана шу масалалар қай даражада ҳал этилаётганлигига қараб фикр юритишади», дейилади.

Партиямиз умумий овқатланиш ходимлари олдига қўйган ана шундай талаблардан тегишли хулоса чиқариб, хизмат маданиятини кун сайин яхшилаб бориш учун курашмоқдамиз. Ўн биринчи беш йилликнинг ўтган даври ичида ойма-ой топшириқлар зиёдаси билан адо этилди. Беш ойлик план 106,7 процентга бажарилди. Районимиздаги барча ошхоналар коллективлари товар обороти планини ошириб адо этдилар.

Коллективларимиз овқатларнинг доимо сифатли ва харидоргир бўлиши учун курашмоқдалар. Шубҳасиз бу нарса хизматчиларнинг ўз ишларига масъулият билан ёндошишлари, шахсий малакаларига боғлиқ.

Яқинда аттестация комиссияси тармоғимиздаги барча ошхона, буфет ходимларини синовдан ўтказди. Натижада хўрандаларга қилинаётган хизматнинг даражаси ойдинлашди, уларнинг таклиф ва мулоҳазалари ўрганилди. Яна бир бор шу нарса аниқландики, социалистик мусобақанинг оммавийлиги ва ошкоралигини таъминлаш, мусобақага оператив якун ясаб бориш, ғолибларни моддий ва маънавий рағбатлантириш жуда катта аҳамият касб этар экан. Биз ташриф буюрувчилар эҳтиёжини инобатга олиб корхонамиз ҳузурида малака ошириш курсини ташкил этишга қарор қилдик. Мазкур курс программасини асосан технолог-мутахассис олиб борса-да, унда мусобақа ғолиблари, малакали пазандалар лекциялар ўқишади, суҳбатлар олиб боришади. Машғулотларда ходимлар икки ой давомида назарий ва амалий билимларини оширишади.

Биз районимиз территориясидаги кишилар, йўловчилар мулоҳазаларини ўрганиб, янги ошхоналар қуришга, мавжудларини реконструкция қилишга алоҳида эътибор қилмоқдамиз. Шу йилнинг ўзида янги уч ошхона ишга туширилди. Йил охиригача яна иккита кафе қурилишини битказишни мўлжаллаганмиз.

Дендропаркдаги ошхонамизнинг ишлаб чиқариш бўлинмалари кенгайтирилмоқда. Гўшт, хамир, сабзавот цехлари қуриляпти. Гулистон қишлоқ Советидаги кондитер цехи ҳам янги ускуналар билан жиҳозлантирилмоқда. Ҳозир бу ерда торт, кекс, печенье, пирожное каби йигирма хилдан ортиқ ассортиментдаги маҳсулотлар тайёрланяпти. Реконструкция амалга оширилгач бу цехнинг қуввати икки бараварга кўпаяди.

Биз ошхоналарнинг озода, тартибли бўлишига, янги мебеллар билан жиҳозлашга ҳам эътиборни кучайтиряпмиз. Шу йилнинг ўзида 170 комплект стол-стул олдик. Бу тадбир кўпгина ошхоналардаги эски мебелларни янгиларига алмаштириш имконини берди. Шунингдек, қатор ошхоналардаги идиш-товоқлар, асбоб-анжомлар ҳам янгиланди.

Ошхоналаримиздаги малакали кадрларимиз элга хизмат маданиятини доимо ошириб бориш учун курашмоқдалар. Масалан, Суннат Каримов, Рихсибой Аҳмедов, Икром Тиллаев раҳбарлик қилаётган пазандалар ҳаммага намуна бўлмоқда. Бу ошхона ва кафелар озода, саранжом-саришта. Шунинг учун ҳам улар ҳамиша топшириқларни зиёдаси билан адо этишяпти, хўрандалар раҳматига сазовор бўлишяпти.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ УМУМИЙ ТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИНИ БИТИРИБ ЧИҚУВЧИЛАР' ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

СИЗЛАРНИ 1981—82 ЎҚУВ ЙИЛИДА ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ СИСТЕМАСИДАГИ

ЎРТА ҲУНАР—ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТЛАРИГА

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Ҳозир Сизларнинг олдингизда қатъий бир масала кўндаланг турибди: «Келажакда қандай йўл танлаш керак?», «Қаерга ўқишга бориш керак?», «Қандай касб танлаш керак?», «Ҳаётдаги ўз ўрнингни қандай топиш керак?». Бу саволларга Сиз Тошкент шаҳридаги ҳунар-техника билим юртларига ташриф буюргач, жавоб олишингиз мумкин.

Мамлакатга ишчи қўллари зарур! Завод ва фабрикалар, қурилишлар ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналари турли хил касбдаги юқори малакали мутахассисларга муҳтож.

Шаҳримизда 51 та ҳунар-техника билим юртлари мавжуд бўлиб, уларда 125 хил касб бўйича 35000 киши таълим олмоқда.

КЎНГЛИНГИЗГА ЁҚҚАН КАСБНИ ТАНЛАНГ!

170-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ТОШКЕНТ МЕТРОПОЛИТЕНИ ВА ТЕМИР ЙЎЛДА ХИЗМАТ ҚИЛАДИГАН МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ:

Метрополитен учун: электр ускуналари ремонти бўйича электрослесарь, станция навбатчилари, экскаватор машинисти, тортиш подстанцияларининг электромонтёри, электромонтёр, ҳаракатдаги состав ремонти бўйича слесарь, слесарь-сантехник;

темир йўл учун: тепловоз машинисти (10 класс ҳажмида маълумоти бўлган Совет Армияси сафидан запасга бўшатилганлар қабул қилинади), **тепловоз машинисти ёрдамчиси, электровоз машинисти, электромонтёр, ҳаракатдаги состав ремонти бўйича слесарь, электр пайвандчи, товар билети ва багаж кассири, багаж ва юк қабул қилиб топширувчи.**

8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТИ БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ. Ўқиш муддати—1—3 йил.

8-синф ҳажмида маълумот билан ўқиганлар билим юртини тамомлаганларидан сўнг ўрта ҳунар-техника маълумоти олганликлари тўғрисида диплом оладилар ҳамда давлат томонидан кийим-кечак, уч маҳал овқат билан таъминланадилар; 10-синф ҳажмида маълумотлилар ойига 30 сўм стипендия оладилар ва тепловоз машинисти группасида ўқувчиларга 72 сўм стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга малакали мутахассислар маошининг 50 проценти ҳажмида пул мукофоти берилади.

Ҳамма ўқувчилар билим юртини тамомлаганларидан сўнг иш билан таъминланадилар ва уларга темир йўлчиларга берилган имтиёзлар берилади.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар олий ўқув юртларига кириш имтиҳонисиз ўқишга юбориладилар.

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, 2-Охунбобоев кўчаси, 68-уй (4, 7, 9, 11, 14, 21, 24, 28-трамвайлар; 18, 54-автобуслар; 13, 15, 16-троллейбусларнинг «Киров номли парк» бекати). Телефон: 53-43-52.

158-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Билим юрти Тошкент шаҳридаги қурилишларда ишлаш учун қуйидаги ихтисослар бўйича малакали ишчилар тайёрлайди: бўёқчи (қурувчи), **дурадгор** (қурувчи). **Ўқиш муддати —3 йил; электр пайвандчи, бадиий безаш бўйича бўёқчи, сувоқчи-пардозловчи-кошинкор, дурадгор-паркетчи. Ўқиш муддати—1 ва 3 йил.**

8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТИ БЎЛГАН 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

10 синф ҳажмида маълумотлилар учун ўқиш муддати— 1 йил. 45 сўм стипендия тўланади. Ўқишга кирганлар уч маҳал бепул овқат билан таъминланади, ишлаб чиқариш практикасида топган иш ҳақларининг 50 процентини оладилар;

8-синф ҳажмида маълумотлилар учун ўқиш муддати— 3 йил. Ўқишга қабул қилинганлар уч маҳал бепул овқат, кийим-кечак билан таъминланади, ўрта маълумот оладилар. Ишлаб чиқариш практикаси даврида топган иш ҳақларининг 50 проценти тўланади.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланади ва Тошкент шаҳрига пропискага ўтказилади.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Аризалар якшанбадан ташқари ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Октябрь райони, Қоратош кўчаси, 44-уй (64, 65-автобуслар, 1, 2, 4, 6, 7, 8, 18-троллейбуслар; 7, 8, 11, 16-трамвайларнинг «Ҳадра» бекати).

5-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЯШОВЧИ, 8—10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТИ БЎЛГАНЛАРНИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАРГА ТАЙЁРЛАШ УЧУН ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ.

Эркаклар устки кийимларини тикиш бўйича тикувчи-моторист, аёллар устки кийимларини тикиш бўйича тикувчи-моторист, аёллар ва болалар енгил кийимларини тикиш бўйича тикувчи-моторист, тикув буюмлари контролёри.

8-синф ҳажмида маълумот билан кирган ўқувчилар 3 йил ўқиб, ўрта маълумот ва ихтисос оладилар, кийим-кечак ва бепул овқат билан таъминланадилар; 10 синф ҳажмида маълумотлилар учун ўқиш муддати 1 йил, ойига 30 сўм стипендия берилади. Ишлаб чиқариш практикаси даврида топган иш ҳақларининг 50 процентини оладилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшилади.

Билим юртида «Қизил чиннигул» комсомол-ёшлар клуби тузилган бўлиб, техника ижодкорлиги, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида, спорт секцияларида машғулотлар ўтказилади.

Билим юртини аъло баҳода тамомлаганлар Гайёрлов Советининг қарори билан Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кундузги бўлимига ўқишга тавсия қилинади.

Билим юртини тамомлаганлар Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлайдилар.

Адрес: Тошкент шаҳри, 100-алоқа бўлими, Б. Хмельницкий кўчаси, 55-уй (4, 7, 8, 9, 11, 14, 24, 28-трамвайлар; 2, 3, 13, 45, 50, 54, 57, 58, 80-автобуслар; 2, 6, 13, 14, 15, 16-троллейбусларнинг «Театральная» бекати), Телефон: 53-36-45.

9-ШАҲАР ПОЛИГРАФЧИЛАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Билим юрти корректорлар, полиграфия асбоб-ускуналарини созловчилар, автоматларда тикувчилар, саралаш-тикиш машиналарининг машинистлари, ҳарф терувчилар, линотипистлар, печатниклар, ўрта маълумотли муқовасозлар тайёрлаб чиқаради.

8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ 15—18 ЁШЛИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Чилонзор район, Нурхон кўчаси, 21-уй (7, 9, 13, 16-троллейбуслар, 2, 3, 33, 34, 50, 54, 84, 131-автобусларнинг «Волгоград» кўчаси» бекати, «СССР 50 йиллиги» метро станцияси). Телефонлар: 77-10-56, 77-10-33, 77-13-79.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» базасидаги

22-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича мутахассислар тайёрлайди: қурилиш дурадгори, қурилиш бўёқчиси, пардозловчи-кошинкор, электр-газ пайвандчи. Ўқиш муддати—3 йил. 8-синф ҳажмида маълумоти бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади;

ўқиш муддати 1 йил бўлган группаларда: дурадгор, паркет ётқизувчи, пардозловчи, электр пайвандчи, конвейер линиялари ускуналарида пультни бошқарувчи оператор. 10-синф ҳажмда маълумоти бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Билим юртига қабул қилинганлар ётоқхона билан таъминланади, Тошкентга пропискага ўтказилади.

Техника-билим юрти ўқувчилари ўқиш даврида уч маҳал бепул овқат, байрамларда ва ишга кийиладиган кийим-кечак билан таъминланадилар, ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 проценти ҳажмида мукофот пули оладилар.

Бир йил ўқийдиган ўқувчиларга ойига 30 сўм стипендия берилади.

Билим юртини аъло баҳоларда тамомлаганлар олий ўқув юртларига йўлланма оладилар ва имтиёзли равишда ўқишга кирадилар.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик, вокаль-чолғу асбоблари ансамбли тўгараклари, спорт секциялари ишлаб туради.

Адрес: Тошкент шаҳри, Ленин райони, Астрахань кўчаси, 12-уй (5-трамвайнинг «Зелений бозор» бекати, 1, 22-автобуснинг «Дегтярев кўчаси» бекати). Телефонлар: 91-26-47, 91-29-50.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ

Ф. ХЎЖАЕВ НОМЛИ 1-ПОЙАБЗАЛ ФАБРИКАСИ БАЗАСИДАГИ

143-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Билим юрти қуйидаги ихтисослар бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрлайди: пойабзал бошлиғини бичувчи, заготовка тикувчи, пойабзал тикувчи, тайёр маҳсулотни қабул қилувчи контролёрлар, чарм-галантерея маҳсулотларини тикувчилар, слесарь-ремонтчи, электромонтёрлар, конструктор-модельер.

Билим юртига қабул қилинган 8—10 синфни тамомлаган ўқувчиларга ҳамма ҳунарлар бўйича ўқиш муддати 6 ой ва улар 70 сўм стипендия билан таъминланадилар. Практикада ишлаган иш ҳақининг 50 процентини оладилар.

Билим юртини битирганлар Тошкентдаги 1-пойабзал фабрикасида ва чарм-галантерея фабрикасида ишлайдилар.

Билим юрти қошида ўқувчиларнинг маданий ҳордиқ чиқариши учун пойабзалчилар маданият саройи ва ундаги туристик ва спорт, ҳаваскорлик тўгараклари мунтазам ишлаб турибди.

Билим юрти қошида ишчи ёшлар мактаби бор.

Ўқиш 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирган ўқувчиларга техникум ва институтларга кириш учун йўлланма берилади.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) **соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.**

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, Б. Хмельницкий кўчаси, 6-уй (122, 123-автобус, 2, 3, 6, 14-троллейбусларнинг «Пойабзал фабрикаси» бекати). Телефонлар: 53-99-91, 53-99-04.

ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ СИСТЕМАСИДАГИ БИЛИМ ЮРТЛАРИГА КИРИШ УЧУН ҚАБУЛ КОМИССИЯЛАРИГА ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТИШ ЛОЗИМ:

Ҳунар-техника билим юртига кириш ҳақида билим юрти директори номига танлаган касбингиз кўрсатилган ариза, ўрта мактабни битирганлик ҳақидаги ҳужжат (гувоҳнома ёки аттестат), медицина справкаси (286-форма), 3 та фотосурат (3x4 см.), корхона ёки ташкилотнинг йўлланмаси (ўқишга ташкилотлар томонидан юборилаётган шахслар учун).

Билим юртига келиши билан ўқишга кирувчи ўз паспорти, ҳарбий рўйхатдан ўтганлиги ҳақидаги гувоҳнома (ҳарбий хизматга чақирилиш ёшидаги шахслар учун), ҳарбий билетини (запасдаги ҳарбий мажбуриятдаги кишилар) кўрсатади. Бу ҳужжатлар ўқишга кирувчининг шахсий делосига ёзиш учун талаб этилади.

Билим юртига кириш ҳақида ариза берганлар танлаган касби бўйича ишлаш учун соғлиғи ва жисмоний ҳолати яроқлилигини аниқлаш учун медицина кўригидан ўтади.

СССР МОЛИЯ МИНИСТРЛИГИ ВА СССР ДАВЛАТ БАНКИДАН

СОВЕТ—БОЛГАРИЯ ДЎСТЛИГИ ШАРАФИГА ЗАРБ ЭТИЛГАН ТАНГАНИ МУОМАЛАГА ЧИҚАРИШ ТЎҒРИСИДА

1981 йилнинг биринчи июлида Совет—Болгария дўстлиги шарафига зарб этилган бир сўмлик танга муомалага чиқарилади.

Бир сўмлик танга оқ тусдаги мис-никель қотишмасидан ясалиб, диаметри 31 миллиметрли доира шаклига эга.

Танганинг юзи ва орқа томони бўртиб чиққан ҳошия билан ўралган.

Танганинг юзида СССРнинг Давлат герби тасвирланган ва «СССР» ҳамда «1 рубль» деган ёзувлар бор.

Танга орқа қисмининг юқорисида ўнг тарафда Совет Иттифоқининг, сўл тарафда Болгариянинг Давлат байроқлари тасвирланган. Танга марказида совет халқи билан болгар халқининг дўстлиги рамзи бўлган қўл қисиш қабартма тасвири ҳамда «Дружба навеки» деган ёзувлар акс этган. Танганинг қуйи қисмида айлана бўйлаб иккита лавр новдаси тасвирланган ва унинг остида «1981» санаси бор.

Танганинг қиррасида «Один рубль» деган икки сўз ўйиб ёзилган бўлиб, улар иккита нуқта билан ажратилган.

Совет—Болгария дўстлиги шарафига муомалага чиқарилаётган танга ҳозир муомалада бўлган тангалар билан бирга давлат, кооператив, жамоат корхоналари, муассасалари, ташкилотлари, колхозлар ва айрим шахслар ҳамма хил тўловларда қабул қилишга, шунингдек банклар, омонат кассалар ва алоқа министрлигининг корхоналари жорий, расчет ҳисобларига, омонатларга, аккредитивлар ва ҳеч бир чекланмаган ҳолда пул ўтказишларга жорий этиш мажбурийдир.

Дунё овози

ХАТАРЛИ ЎЙИН

«Правда» газетасининг 27 июнь сонида эълон қилинган «Телбаликнинг авж олиши. А. Хейгнинг Пекинга қилган визити хусусида» сарлавҳали мақола буржуа оммавий ахборот воситаларининг зўр эътиборини ўзига тортди. Кўпдан-кўп шарҳларда Хитой-Америка шерикчилиги ривожида тинчлик иши учун ҳаддан ташқари хавфли янги давр бошланганлиги уқтириб ўтилмоқда. Бу шерикчиликнинг аввало унинг ҳарбий жиҳатлари анчагина кенгайишида ўз ифодасини топмоқда.

Пекиндаги Хитой-Америка музокараларининг якунларини Москва Вашингтон билан Пекиннинг телбанамо сиёсати авжига чиқиши, деб баҳолади, деб таъкидлайди Ҳиндистондаги ЮНИ ахборот агентлиги. Совет Иттифоқи Хитой-Америка муносабатларидаги янги хатарли бурилишга, айниқса Хитойни Американинг замонавий қуроли, ҳарбий техникаси ва технологияси билан таъминлаш режаларига бепарво қараб тура олмаслигини «Правда» орқали маълум қилди.

Вашингтон билан Пекин ўртасида советларга қарши уюшма вужудга келаётганини СССР эътиборга олмаслиги мумкин эмаслиги тўғрисида Америка ва Хитой раҳбарларини очиқ-ойдин огоҳлантирди, деб ёзади Бангладешдаги **«Бангладеш таймс»** газетаси.

Марказий совет газетаси — «Правда» салмоқли мақоласида АҚШ давлат секретарининг Хитойга қилган визити билан Америка-Хитой муносабатлари янги хатарли босқичга кирганини уқтириб ўтди, деб ёзади Японияда **«Асахи»** газетаси. Бу эса Совет-Америка ва Совет-Хитой муносабатларигагина эмас, шу билан бирга умуман Осиёдаги бутун вазиятга ҳам салбий таъсир қилади.

АҚШдаги бир қанча матбуот органлари Америка-Хитой шерикчилигининг хатарли эканини уқтирмоқда. Чунончи, **«Уолл-стрит Жорнэл»** газетасининг таъкидлаб ёзишича, Пекинга ҳужум қуролини сотиш тўғрисидаги қарор «АҚШнинг Совет Иттифоқи билан муносабатларидаги кескинликни кучайтиради ва Америка-Хитой ҳарбий алоқалари кенгайтирилиши хусусида Вашингтоннинг европалик иттифоқчилари асабини қўзғаши мумкин».

Италиядаги **«Унита»** газетаси советларга қарши негизда Америка-Хитой тил бириктирувини кескин танқид қилиб, қуйидагиларни таъкидлайди: «Совет Иттифоқини чўчитиб бўлмайди. Асаби мустаҳкам ва агрессияни жиловлашнинг қудратли воситаларига эга бўлган совет халқи иғвогарликларга алданмайди ва ўзини мудофаа қила олади, ўз дўстлари ва иттифоқчиларининг манфаатларини ҳимоя қила олади».

Жануби-Шарқий Осиё давлатлари уюшмаси АСЕАНга кирувчи мамлакатлар АҚШнинг Хитойга қурол-яроғ етказиб бериш борасидаги чеклашларини бекор қилиш тўғрисидаги қароридан жуда ташвишга тушиб қолдилар,— деб уқтиради Францияда чиқадиган **«Фигаро»** газетаси. Бу тадбир Осиёда қуролланиш пойгасининг зўрайишига, Пекиннинг Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларига солаётган хавфини кучайтиришга сабаб бўлиши мумкин.

А. Хейгнинг Хитой раҳбарлари билан музокаралари ҳар иккала томон кескинликни кучайтиришга, социалистик мамлакатлар билан муҳолифлик қилишга, Афғонистон ва бошқаларга қарши ҳиёнаткорона урушни кучайтиришга қаратилган сиёсатни ўзаро мувофиқлаштириб олиб бораётганликларини тасдиқлайди, деб таъкидлайди Финляндиядаги **«Кансан уутисет»** газетаси.

(ТАСС, 29 июнь).

Венгрия Халқ Республикаси Чепель тўқимачилик фабрикаси маҳсулоти мамлакатимизда маълум ва машҳурдир. Бу йил корхона меҳнаткашлари Совет Иттифоқига 1 миллион 700 минг квадрат метрдан ортиқ газлама жўнатишга аҳд қилишган. Суратда: корхона цехларидан бирида.

МТИ—ТАСС фотоси.

ХИТОЙ РАҲБАРЛИГИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР

ПЕКИН, 29 июнь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг хабар беришича, ХКП Марказий Комитетининг бугун ёпилган VI пленумида Хуа Гофэн ХКП Марказий Комитетининг раиси ҳамда ХКП Марказий Комитети ҳарбий кенгашининг раиси вазифаларидан озод этилди.

Пленум Ху Яобанни ХКП Марказий Комитетининг раиси, Чжао Цзиян билан Хуа Гофэнни ХКП Марказий Комитети раисининг ўринбосарлари қилиб сайлади. ХКП Марказий Комитети Раисининг ўринбосари Ден Сяопин ХКП Марказий Комитети ҳарбий кенгашининг раиси қилиб сайланди.

ХКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг доимий комитети тасдиқланди. Доимий комитет ХКП Марказий Комитетининг раиси ва унинг ўринбосарларидан иборат бўлади.

Спорт

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

● ВЕЛОСПОРТ. Эстония пойтахти — Таллин шаҳрида велоспорт бўйича СССР биринчилиги мусобақалари давом этаётир. Дастлабки кунги мусобақаларда икки тошкентлик спортчи муваффақиятли иштирок этди. Жумладан, Николай Логинов 72 айланмага группа усулда ўтказилган пойгада иккинчи ўринни эгаллади. Евгений Ивашов эса 1000 метрга жойдан қўзғалиб пойгалашишда маррага учинчи бўлиб етиб келди.

● ШАШКА. Республика шахмат-шашка клубининг совринни учун ўтказилаётган халқаро шашка бўйича очиқ турнир кеча ниҳоясига етди. Унда тошкентлик спорт мастери Виктор Александров етти имкониятдан 6,5 очко тўплаб бош совринни қўлга киритди. Мастерликка номзод Ира Иванова иккинчи, Света Логинова учинчи ўринни эгаллашди.

● СПОРТЧА МЎЛЖАЛГА ОЛИШ. Спортнинг бу тури республикамизда эндигина ривожланмоқда. Бу йил мазкур тур бўйича биринчи марта республика мусобақалари ўтказилди. Турли кўнгилли спорт жамиятлари составида 83 спортчи Оржоникидзе районидаги Қибрай спорт комплексига тўпландилар. Команда ҳисобида ўринлар қуйидагича тақсимланди: «Спартак», — «Динамо», «Меҳнат» — Шахсий биринчиликда эса ташкентлик армиячилар А. Ткачюк ва А. Беглецовлар бош совринни олишди. Аёллар баҳсида Римма Ямалиддинова ғолиб бўлди.

● КАРАТЭ. Ёшлар ва ўсмирлар ўртасида каратэ бўйича республика шахсий команда чемпионати Фарғона шаҳрида ниҳоясига етди. Динамочилардан Г. Қосимов, А. Марнарян ва У. Ҳошимовлар ўз вазн категориялари бўйича ғолиб деб топилдилар.

Команда ҳисобида «Динамо» каратэчилари биринчи бўлишди. «Спартак» иккинчи, «Меҳнат резервлари» учинчи ўринни олди.

Редактор ўринбосари Р. УМАРОВ.

Телевидение

1 ИЮЛЬ

МТ-«ВОСТОК»

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Ўсмирлар ижоди. 10.35 — Телевизион бадиий фильм. 12.00 — Концерт. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Кинопрограмма. 16.05 — Горнчилар, қардасиз! 16.50 — В. Луговской поэзияси. 17.30 — «Шахмат мактаби». 18.00 — Кинопрограмма. 18.30 —Концерт. 19.00 — Сўз — ёзувчиларга. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳужжатли фильм премьераси. 20.05 — Телевизион спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Олам кинокамера кўзгусида. 22.55— Дунё воқеалари. 23.10 —Гандбол бўйича Халқаро турнир.

ЎзТВ I

11.25 — Кўрсатувлар программаси. 11.30 — Телевизион бадиий фильм. 12.30 — «Бойчечак». 13.00 — Жаҳон адабиёти дурдоналари. 13.45 — Бадиий фильм. 18.15 — Кўрсатувлар программаси. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Болалар учун. 19.00 — КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! 19.30 — Ахборот. 19.45 —Ҳужжатли фильм. 20.10 — Испанча портретлар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Лирик концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Пахтакорлар учун кўрсатув. 22.20 — Бугун оламда нима гап? 22.35 — Бадиий фильм. 00.05 —Кўрсатувлар программаси.

ЎзТВ II

18.35 — Кўрсатувлар программаси. 18.40 — Болалар учун фильм. 19.05 — Она тили. 19.40 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.50 — Физика.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари—335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645, саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат—325767; совет қурилиши—325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; фотомухбир— 325894.

Р. 02093. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64683. В. 1635.